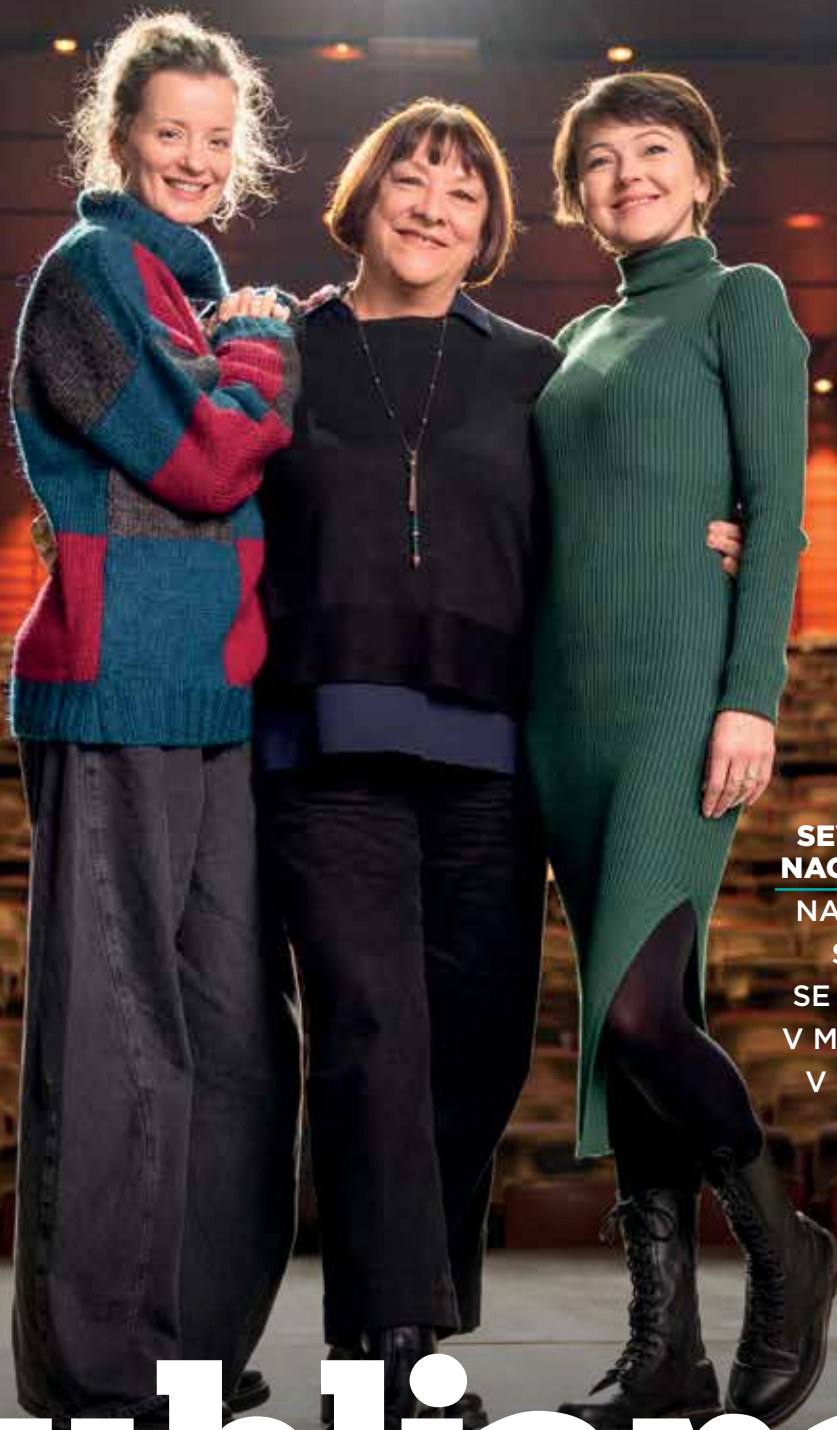

SKUPAJ PIŠEMO ZGODBE NAJLEPŠEGA MESTA

**SEVERJEVE
NAGRAJENKE**
NAJBOLJŠE
STVARI
SE ZGODIJO
V MIRU, IN NE
V HITENJU

Ljubljana

DOBRO JUTRO, MEŠČANKE IN MEŠČANI! PRI KRALJIH ULICE SI KUPIMO ČASOPIS, KI GA BOMO PREBRALI MED KREPKIM ZAJTRKOM, NATO PA JO MAHNIMO NA SPREHOD NA JANČE. PO SPREHODU BOMO V NUKU BRALI O LJUBEZNI IN SE SPOMINJALI PRVIH POLJUBOV. NATO POMEŽIKNIMO SONCU IN POČAKAJMO KONEC ZIME – KMALU.

O ČEM PIŠEMO TOKRAT

Se še spomnite svojega prvega poljuba? Tistega vznemirljivega občutka, ko veš, da se bo zgodilo, da si oba tega želita? Velikokrat je ta uvodni del celo lepši kot neroden cmok na ustnice, čeprav se ti v tistem trenutku zdijo najlepše na svetu. Pred začetkom festivala LUV fest, ki slavi ljubezen, umetnost in vandranje, smo o spominih na prve poljube povprašali nekaj Ljubljančanov vseh starosti. Nekateri odgovori vas bodo prav nasmejali. Morda pa svoji nekdanji ljubezni pošljete pismo z znamko v obliki srca, ki jo je oblikoval mlad umetnik iz Pionirskega doma. Ljubezen so slavili tudi slovenski pesniki in pesnice, katerih zapuščino hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici. Njihova življenja so se prepletala z umetnostjo, kar vsakič, ko se vživijo v lik, izkusijo tudi izjemne igralk s tokratne naslovnice. Občudujemo jih na odrih in v filmih, ki nastajajo tudi v studiih Viba filma. Svoje vloge na vajah ponavljajo ure in ure, tako kot mladi glasbeniki, ki vadijo in vadijo, dokler ne odigrajo popolne melodije. Kakšnega soseda to spravi ob živce, da nad nič hudega sluteče umetnike pokliče policijo. Veliko lažje in prijazneje je takšne zagate rešiti s pogovorom in urnikom vaj, ki ne motijo preostalih stanovalcev. Odrasli so manj strpni kot otroci, pravi Daniel iz Eritreje, ki se je v našem mestu lepo vključil v družbo sovrstnikov. Morda so se skupaj razveselili snega, ki je pobelil Ljubljano in sankališče v Tivoliju spremenil v malo mravljišče veselih mulčkov. Upamo, da nam zima nakloni še kakšno pošiljko snega, preden zacveti pomlad in nam ogreje srca.

Poklicni igralki Ajda Smrekar iz Mestnega gledališča ljubljanskega in Damjana Černe iz Slovenskega mladinskega gledališča ter ljubiteljska igralka Anja Garbajs iz Šentjakobskega gledališča so prejemnice Severjeve nagrade za igralske dosežke za leto 2025. Pogovor z vsemi tremi preberite na straneh 22–25.

Ljubljana

februar 2026

Izdajatelj

Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1

Zanj

župan Zoran Jankovič

Uredniški odbor

Marjan Sedmak
(predsednik), Manuela Ela Piškur (podpredsednica),
Maruša Babnik, dr. Tina Bregant, Boštjan Koritnik

Odgovorni urednik

Nenad Senić

Pomočnica odgovornega urednika

Nina Kožar

Oblikovna zasnova

Špela Pfeifer

Izvedbeno oblikovanje

Maja Petrovič

Foto na naslovnici

Miran Juršič

Tisk

Salomon, d. o. o.

Naklada

134.450 izvodov

Predloge, pohvale, kritike ali le pozdrave pošljite na:
revija.ljubljana@ljubljana.si

Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

ISSN 1318-797x

ALJOŠA KROŠLIN GRLJ

ustvarjalec

Mesto, ki te pozna po koraku

Biti od nekod ni vprašanje geografije, temveč odnosa, ki se počasi in vztrajno vtisne v hojo, pogled in način, kako človek vidi samega sebe v svetu.

Ob 8.30 sedim v Specialki v Centru Rog. Prva kava dneva ima tu vedno nekoliko drugačen okus, morda zato, ker jo pijem sredi mesta, ki se ne pretvarja, da je mlado, temveč mirno sprejema vse svoje starosti. Za co-working mizo se na kratko zapletem v pogovor z znancem, ki je velik del življenja preživel v Južni Koreji. Izmenjava nekaj stavkov, drobna primerjava svetov, nato vsak od naju zdrsne v svoj ekran. Ta tiha solidarnost koncentracije je ena lepših oblik bližine.

Center Rog me navdihuje. Zame je Ljubljana v malem. V pritličju vsako jutro telovadijo pripadniki tretjega življenjskega obdobja. V ustvarjalnih hubih razpravljajo arhitekti, oblikovalci in rokodelci. Med njimi tekajo otroci, študenti se sključeni nad zapiski pripravljajo na izpite. Vse se dogaja hkrati in nič ni odveč. Mesto, ki diha v ritmu sobivanja.

Danes je petek. Zvečer me čaka ogled kulturnega filma v Kinodvoru, nato še obvezna postojanka

v koktajl baru Silk and Fizz, laboratoriju okusov v središču mesta. Vmes se ustavim v Cukrarni, kjer razstava Marine Abramović in Ulaya znova opominja, da je izražanje ranljivosti najvišja oblika poguma. Morda zavijem še v kakšen vintage shop, kjer se čas ustavi in predmeti še vedno pripovedujejo zgodbe prejšnjih življenj.

Ljubljana je moj dom že drugo desetletje. Pozna me in jaz poznam njo. V času hipnih odnosov je najin odnos ostal romantičen. Ko že mislim, da vem vse, me mesto preseneti. Tu se še vedno poznamo. Če ne osebno, pa vsaj na videz. Prav ta prepoznavnost daje izkušnji toplino in pristnost.

Ljubljana sprejema kulturno, etično in spolno raznolikost brez velikih besed. Dovolj ti pasti, a te ne pohodi. Vedno ponudi roko in možnost ponovnega vzleta. Naučila me je, da je življenje tek na dolge proge in da je svoboda izbire predvsem odgovornost do trenutka.

V letu 2026 si dovolim manj načrtovanja in več prisotnosti. Kavozna z neznancem. Sprehod po tržnici. Tišina Tivolija. Pogovor, branje, objem. Tukaj in zdaj.

POZIV ZA ZBIRANJE GRADIVA O VODNIKOVI DOMAČIJI V ŠIŠKI

Zavod Divja misel, ki upravlja Vodnikovo domačijo, načrtuje razširitev razstave o Valentinu Vodniku in Vodnikovi domačiji v Šiški. Ker želijo dobiti čim več raznovrstnega gradiva o zgodovini domačije in dogajanju, povezanem z njo in njenimi uporabniki tako v bolj oddaljeni kot bližji preteklosti, zainteresirano javnost pozivajo k udeležbi pri zbiranju gradiva. Dragoceni bodo različni podatki, tako spomini, preliti v ustno izročilo, kot stare fotografije notranjščine ali zunanjsčine objektov, različna dokumentacija o objektih ali dogodkih, ki so se odvijali v njih.

Če razpolagate s čim od naštetega, jih kontaktirajte na e-naslovu aleksandra.rencelj@zvkd.si ali na telefonski številki 031/647 402.

PREŠERNO V KNJIŽNICI ROG

Prešernov dan v mestu bo letos prešeren že v soboto, 7. februarja. V Mestni knjižnici Ljubljana kulturni praznik vsako leto obeležujejo v drugi knjižnici v mreži, vedno skupaj kot skupnost bralcev, ustvarjalcev in ljubiteljev kulture. Vabijo vas na kulturne dogodke, ki jih letos pripravljajo v Knjižnici Rog na Trubarjevi cesti 72. Vsi odrasli bralci, ki si boste izposodili pesniško zbirko, lahko na ta dan sodelujete v nagradnem žrebanju za darilni bon za članarino. Več informacij in program v Knjižnici Rog dobite na spletni strani mklj.si/novice/preserno-v-mestu-knjiznica-rog.

Delavnica upcikliranja oblačil

V Info točki Misija 100 na Pogačarjevem trgu 3 bosta 10. februarja in 4. marca 2026 delavnici o trajnostni rabi virov, ponovni uporabi in upcyclingu z Zalo Hrstar, ustanoviteljico blagovne znamke upcikliраниh oblačil MORJA.

Na delavnici bomo skupaj prenovili vaša stara oblačila, jim dodali svoj pečat in novo zgodbo. Na voljo bodo odrezki tekstila, škarje, šivanke, sukanci, gospodinjski šivalni stroj, likalnik in deska. Predhodno znanje šivanja ni potrebno.

Udeležba na delavnici, ki traja največ tri ure, je brezplačna. Zaradi omejenega števila mest so prijave obvezne, podrobnosti najdete na spletnem mestu ljublana.si v rubriki Dogodki.

Zapisniki in magnetogramski zapisi sej Mestnega sveta MOL so objavljeni v rubriki Seje Mestnega sveta na ljublana.si.

Kavalir na Žalah

Električno vozilo Kavalir je obiskovalcem pokopališča Žale brezplačno na voljo vsako nedeljo in ob praznikih med 8. in 14. uro.

Kavalir sprejme do pet oseb in vas popelje do zelenega groba oziroma kolikor blizu je mogoče, nato pa vas tudi odpelje nazaj na izhodišče ali drugo zeleno lokacijo. Po vas lahko pride tudi na postajališča mestnih avtobusov v bližini Žal.

Za prevoz lahko Kavalirja naročite na telefonski številki 031/666 332.

Pridružite se nam na večeru, kjer se glasba in dobrota združita v en sam namen.

GLASBA, KI SPREMINJA ŽIVLJENJA

Na odru: Alenka Godec | Manca Izmajlova | Gregor Ravnik | Slovenski oktet, ob spremljavi Policijskega orkestra pod taktirko Nejca Bečana.

NEDELJA, 15. MAREC 2026, OB 17.00

GALLUSOVA DVORANA, Cankarjev dom, Ljubljana

Vstopnice: Eventim · Mojekarte.si · Petrol · Pošta Slovenije · Cankarjev dom

Zbrana sredstva bodo namenjena Centru Janeza Levca Ljubljana, za pomoč otrokom z motnjami v duševnem razvoju.

Organizator: Lions klub Ljubljana

VPIS OTROK V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 2026/27

Vpis učencev v 1. razred osnovne šole za šolsko leto 2026/27 bo na vseh javnih osnovnih šolah v Ljubljani potekal od ponedeljka, 9., do četrтка, 12. februarja 2026, od 8. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Vpis se bo izvajal osebno v prostorih šol, starše pa spodbujamo, da pridejo v šolo skupaj z otroki.

V 1. razred se letos vpisujejo otroci, ki bodo v tem koledarskem letu dopolnili starost šest let. To pomeni, da osnovne šole za prihodnje šolsko leto vpisujejo otroke, rojene leta 2020. Otroku se lahko začetek šolanja odloži za eno leto na predlog staršev, zdravstvene službe ali na podlagi odločbe o usmeritvi Zavoda RS za šolstvo, če se ugotovi, da otrok ni pripravljen za vstop v šolo. Rok za vložitev predloga za odložitev šolanja je 31. marec 2026.

Podrobnejše informacije o vpisu prvošolčkov dobite s skeniranjem QR-kode na desni:

Prenavljamo. Za vas.

DELNA ZAPORA PERUZZIJEVE ULICE

Zaradi izgradnje komunalne infrastrukture bo do predvidoma 28. marca 2026 za ves promet zaprta Peruzzijska ulica na delu med ulico Ob dolenjski železnici in Knezovim štradonom. Obvoz je urejen po Dolenjski, Lorenzovi in Jurčkovi cesti.

ZAPORA URŠIČEVEGA ŠTRADONA

Zaradi izgradnje vakuumске kanalizacije bo do predvidoma 30. avgusta 2026 za ves promet zaprt Uršičev štradon. Izvajalci del bodo zaporo premikali po celotni dolžini ceste.

Vse udeležence v prometu prosimo za razumevanje in upoštevanje prometne signalizacije. Celovite informacije o mobilnosti in zaporah cest v Ljubljani lahko spremljate na našem portalu aktualnih prometnih informacij prominfo.projekti.si/web.

Čista petka

Ljubljana je prejela oceno A, najvišjo oceno globalne okoljske neprofitne organizacije CDP, ki potrjuje, da MOL poroča transparentno, ne skriva podatkov, ima načrt za ukrepanje in dokaze, da ukrepi delujejo.

Po besedah Petre Šeme, vodje Službe za energetske upravljanje MOL, MOL v omenjenem ocenjevanju sodeluje že več let. »Letošnje leto je pomemben mejnik, saj smo prvič dosegli najvišjo možno oceno A, s čimer smo se uvrstili med vodilna mesta na svetu na področju podnebne ukrepanja. To priznanje potrjuje, da ne ostajamo samo pri strateških zavezah, temveč ukrepe dejansko izvajamo, merimo in dokazujemo njihove učinke,« poudarja Šeme.

Organizacija CDP (Carbon Disclosure Project) je letos ocenila 738 mest, najvišjo oceno pa podelila le 16 odstotkom izmed njih. Ljubljana je edino mesto v jugovzhodni Evropi, ki je prejelo to oceno, v srednji

Evropi so jo prejela samo še tri mesta, kar daje dosežku še večjo vrednost.

Nataša Jazbinšek Seršen, vodja Oddelka za varstvo okolja MOL, je pojasnila, da je celoten proces poročanja izjemno zahteven in časovno obsežen, saj ne gre zgolj za zbiranje podatkov, ampak tudi za njihovo analizo, preverjanje in smiselno povezovanje v zaokroženo celoto. CDP zahteva celosten, interdisciplinaren in podatkovno zahteven nabor informacij, ki bistveno presega klasično poročanje o emisijah toplogrednih plinov. Spremljati je treba celoten ogljični odtis mesta, energetiko, stavbni fond, promet, industrijo, ravnanje z odpadki, rabo prostora in številna druga področja.

Sogovornici sta se dela lotili strukturirano in strateško, z natančno analizo vse bolj zahtevnih meril CDP, vzpostavili sta notranjo koordinacijo ter pregled obstoječih in manjkajočih podatkov. Tesno sta sodelovali z oddelki Mestne uprave MOL, javnimi podjetji, strokovnimi in raziskovalnimi institucijami ter nacionalnimi ustanovami in specializiranimi podatkovnimi platformami, s čimer sta dosegli celosten, mednarodno primerljiv in strokovno utemeljen rezultat.

Brez širokega institucionalnega sodelovanja najvišje ocene A ne bi bilo mogoče prejeti, poudarjata.

Na MOL priznanje razumejo predvsem kot zavezo za prihodnost. Vztrajali bodo na svoji poti, ukrepe bodo nadgrajevali in še bolj natančno spremljali njihove učinke, v celoten proces pa vključevali tako prebivalce kot gospodarstvo in druge deležnike. Veliko pozornosti bodo namenjali prilagajanju vse bolj izrazitim podnebnim tveganjem, ohranjanju visoke ravni transparentnosti, odprti komunikaciji in rednemu poročanju o napredku. Rezultati izvedenih ukrepov se že kažejo v različnih kazalnikih, med drugim v dolgoročnih trendih zmanjševanja emisij, dvigovanju deleža obnovljivih virov, izboljševanju energetske učinkovitosti, večji odpornosti mesta proti vročini ter splošnem izboljšanju kakovosti bivanja v mestu.

Zavezanost ukrepom se kaže tudi skozi finančno plat, saj je MOL vlaganja v podnebne ukrepe v zadnjih letih občutno povečala, skupni načrtovani obseg investicij do leta 2030 pa pomeni enega največjih razvojnih ciklov v zgodovini Ljubljane.

Pet proti pet

Hala Tivoli in Stožice so do 7. februarja prizorišče prvenstva UEFA Futsal Euro 2026. Ljubitelji tega dinamičnega športa, ki mu pravijo tudi nogomet za intelektualce, zvesto polnijo tribune. Žoga pri futsalu je manjša in težja kot pri njegovem večjem stadionskem bratu, zato je za njeno obvladovanje potrebne več tehnične spretnosti in taktike. Naše srce je bilo za slovensko reprezentanco, ki jo je žreb uvrstil v skupino C z Belorusijo, Belgijo in sedemkratno prvakinja Španijo. Ekipa pod vodstvom kapetana Igorja Osredkarja se je junaško bojevala med goloma, Ljubljano pa je spet zajelo pravo športno vzdušje, ki je navdušilo športnike in navijače.

Po šopek in doživetje

Ena najbolj nenavadnih cvetličarn v mestu naredi vtis že s pločnika, ko stopite čez prag pritličnega lokala na Poljanski cesti 15, pa se znajdete sredi fantastičnega filmskega prizora. V njej poleg pisanih cvetlic domuje tudi domišljija brez meja, saj je cvetličar Miha Oblak tu uresničil svoje otroške sanje. V Cvetličarni Oblak namreč lahko zaigrate na orgle ali pa v njej prespite – v zgornjem delu se med bujnim cvetjem skriva majhen udoben apartma. Seveda lahko v njej kupite tudi šopek nenavadnih rastlin. Poveljuje jim močvirski tulipan. »Tukaj si kot mravljica na Ljubljanskem barju,« navdušeno razlaga ponosni lastnik. Cvetličarna je namreč poklon okolju, kjer rad živi.

Najboljši v Evropi in šesti na svetu

Če bi kdo rekel, da bo viski iz Slovenije prehitel evropske velike in se postavil ob bok najboljšim na svetu, bi mu marsikdo najprej ponudil še en kozarec – za pogum. A prav to je uspelo ljubljanski destilarni Broken Bones. V najnovejši izdaji priročnika Whisky Bible je vplivni viski kritik Jim Murray njihov Peated Single Malt razglasil za najboljšega v Evropi, k temu pa dodal, da bi jim ga zavidala marsikatera škotska destilarna. Zmagovalec ga je navdušil s prefinjeno, nežno dimljenostjo ter izjemno čistostjo destilacije – kombinacijo, ki se v okusu izrazi kot lahkotna pitnost, eleganca in polnost. Preizkusite ga lahko vsak delavnik popoldne v destilarni na Tržaški cesti 132.

Sladko, slano, a brez glutena

Prodajalno na Starem trgu 11a po novem zaseda Glutines, trgovina z dobrotami, v katerih lahko uživate vsi, ki se izogibate glutenu. Lastnikoma Roku in Ines Knific posel uspeva, vse odkar je slaščičarka Ines po drugi porodniški začela pripravljati brezglutenske sladice, čeprav sama nima celiakije. V njunem hladilniku boste našli slastne indijanke, sacher tortice, princes krofe in druge sladice. Iz pečice dišijo pice, opečenci in različne vrste peciva, police pa se šibijo pod testeninami, kosmiči, granolami in posebnimi mokami – vse brez glutena in brez skrbi.

Še vedno je dovolj snega

Oprtajte si torbo s tekaškimi smučmi, palicami in čevlji ter skočite na avtobus številka 1, ki vas bo pripeljal do zasneženega Golf centra Stanežiče. Tam vas čaka 600 metrov urejene krožne proge za tek na smučeh, na kateri boste zlahka izpolnili svojo dnevno kvoto rekreacije. »Snežne podlage je še zadosti, ob ugodnih vremenskih pogojih pa progo redno zasnežujemo in urejamo,« so nam sporočili iz JZ Šport Ljubljana. Na smučišču, ki je med tednom odprto do 19. ure, med vikendom pa do 17. ure, deluje tudi izposojevalnica smučarske opreme za otroke in odrasle, mraz pa boste zlahka premagali s toplimi napitki v kavarni. Izgovorov torej ni, se vidimo v Stanežičah!

Snežinke so mesto
spremenile v puhast
oblaček, na katerem so
prve sledi pustili razigrani
otroci. Še več takšnih
zim za sankanje, kepanje
in igranje si želimo!

Nov direktor, ambiciozni načrti

V začetku tega leta je vodenje javnega podjetja LPP prevzel dr. Rok Vihar. Mladi strokovnjak ima ambiciozne načrte za nadaljnji razvoj javnega potniškega prometa v mestu, v njihovo središče pa postavlja potnike. Tudi sam se po mestu velikokrat zapelje z avtobusom in svojo izkušnjo opisuje kot odlično.

LPP prevzimate v času velikih izzivov. kateri so vaši glavni cilji?

Glavni cilj je zamenjava vseh dizelskih vozil v mestnem potniškem prometu. Do konca leta 2030 moramo zamenjati okoli 120 avtobusov in to je velik zalogaj s številnimi izzivi. Brezemisijska vozila so skoraj trikrat dražja od konvencionalnih avtobusov. Na srečo smo deležni velike pomoči države, ki zagotavlja sredstva iz podnebnega sklada, MOL pa jih učinkovito črpa.

Glavni izzivi pa se tu šele začnejo. Da lahko ti avtobusi delujejo, moramo zagotoviti zadostno polnilno infrastrukturo in zmogljivosti na elektroenergetskem omrežju. Veliko moramo delati na področju šolanja, saj razlika med dobrim in slabim voznikom, kar se tiče stila vožnje, ob koncu dneva lahko znaša kar do 30 odstotkov porabljene energije. Dodatno moramo opremiti delavnice, saj je vzdrževanje teh vozil zelo kompleksno. Tudi pri razporejanju vozil na delovne naloge moramo biti pazljivi. V preteklosti so imela vsa vozila sorazmerno dolg doseg, zato ni bilo pomembno, kateri avtobus je šel na katero linijo in kako dolgo je bil zunaj, danes pa je to treba upoštevati – od razdalje do klimatskih razmer, vse to vpliva na doseg vozila.

V zadnjem času znova raste število prepeljanih potnikov, glede na raziskave so vaši uporabniki zadovoljni. Kako pa boste na avtobuse pritegnili tiste, ki še niso vaši potniki?

Predvsem jih moramo uspešno nagovoriti. To pomeni, da moramo ustvariti

zadostno ponudbo tam, kjer je veliko povpraševanje. V tem trenutku so avtobusi v času prometnih konic na najbolj obremenjenih linijah res zelo polni. Upal bi si trditi, da preveč polni, da bi lahko uspešno nagovarjali dodatne nove potnike. V drugi polovici letošnjega leta načrtujemo vključevanje dodatnih vozil na obremenjenih linijah in povečanje števila odhodov, s čimer bomo povečali ponudbo. Veliko moramo narediti tudi za povečanje potovalnih hitrosti.

Kako nameravate to doseči?

MOL na prenovljene prometnice umešča rumene pasove, kar je za nas zelo pomembno. Najmočnejši argument za nekoga, ki danes uporablja avto, da preklopi na avtobus, je zagotovo časovni prihranek. Če na primer stojite v zastoju in se mimo vas pripelje šest avtobusov, boste začeli razmišljati, zakaj ne bi naslednjič še sami prihranili nekaj časa in se raje odločili za vožnjo z avtobusom. Potem je tukaj cenovni argument: uporaba avtobusa je veliko cenejša kot uporaba avta, iskanje parkirišča in plačevanje parkirnine. Pomembno je aktivno nagovarjanje, da je to udobnejši, trajnosten in družbeno odgovoren način premikanja. S kombinacijo vseh teh ukrepov bomo lahko v prihodnjih letih nagovorili potnike, ki se zelo redko ali pa sploh ne odločajo za uporabo mestnih avtobusov.

So v načrtu tudi spremembe linij?

So! Ravno smo začeli projekt prenovitve sheme linij. Prometni strokovnjaki

bodo natančno preverili trenutne potrebe v Ljubljani, pa tudi predloge, ki so bili v preteklosti že oblikovani. Pomembno je, da na vse spremembe v mestu in na izgradnjo nove cestne infrastrukture odgovorimo s prenovljeno shemo linij ter nastavimo temelje za uvedbo zmogljivejših mestnih linij, s katerimi bi na najpomembnejših prometnih koridorjih vzpostavili prednostno vodenje prometa. Na te, v tujini jim rečejo BRT-linije, bo mogoče vključiti tudi daljša vozila, neke vrste cestne tramvaje.

Katere so prednosti mestnega prometa v Ljubljani v primerjavi s tujino?

Ljubljana se težko primerja z milijonskimi mesti, kjer imajo bistveno bolj razvit sistem javnega prometa, podzemno železnico in tramvaje. To moramo priznati. Zelo sem ponosen na sistem enotne vozovnice Urbana, ki je v celoti integriran z državnim sistemom. Kmalu se bomo lahko pohvalili z enim najsodobnejših vozniških parkov, saj bo kar polovica avtobusov brezemisijskih električnih in vodikovih. Kot najpomembnejše pa bi poudaril naš odnos do potnikov. To sem si zastavil kot poslanstvo: zagotavljati najboljšo uporabniško izkušnjo oziroma odnos do potnika.

Daljši pogovor z dr. Viharjem lahko preberete na spletni strani ljubljana.si.

Vsaka knjiga ima svojo zgodbo

Radovednost nas je pripeljala v NUK, kjer smo pobrskali po zanimivih knjigah in razburljivih življenjih iz naše literarne zgodovine.

Pisavo, s katero so izpisane oznake v NUK, je oblikoval Jože Plečnik.

Kljub opoldanskemu vrvežu, pri katerem poleg domačih sodeluje še skupnica tujih študentov, je v zgornjem nadstropju Narodne in univerzitetne knjižnice na Turjaški ulici 1 tiho in mirno. Nad vrati manjše čitalnice nas pozdravi v marmor izklesan napis Rokopisi, v njej pa srečamo skrbnika rokopisne zbirke in Nacionalnega literarnega arhiva Marijana Ruperta. Prosili smo ga, naj nam razkaže nekaj najzanimivejših zakladov iz nacionalne zbirke slovenik, spotoma pa spoznali, da mednje gotovo sodita tudi njegovo neizmerno znanje in tenkočutni posluh za vse, kar je lepega nastalo v slovenski literaturi.

»Rokopisna zbirka hrani slovensko pisno kulturno dediščino,« nam pojasni ob mizi v kotu, na kateri nas v zaščitnih skatlah čakajo osupljiva presenečenja. »Srednjeveški fond obsega več kot 120 enot, med njimi tudi Stiški rokopis in zbirko fragmentov. Najobsežnejša je zbirka latinskih rokopisov od 9. pa do konca 15. stoletja, izjemno pomembni pa so tudi srednjeveški rokopisi iz zbirk slavista Jerneja Kopitarja in barona Žige Zoisa. Fond novoveških rokopisov sestavljajo vezani rokopisi iz obdobja humanizma, renesanse in baroka, rokopisi

ljudskega slovstva in publikacije z lastno-ročnimi zaznamki avtorjev. Glavnino zbirke pa predstavljajo zapuščine in arhivi slovenskih pesnikov, pisateljev, jezikoslovcev, zgodovinarjev in vidnejših kulturnih ustvarjalcev.« Arhiv je dostopen vsem, vsak dan ga pridejo pregledovat študenti, zgodovinarji, literarni zgodovinarji in znanstveniki.

»Vsaka knjiga ima svojo zgodbo, posebej zanimive pa so zgodbe rokopisov.« Na mizo pazljivo položi v usnje vezano okovano staro knjigo in jo odpre na prvi strani. O moj bog, to je znameniti Slavinski misal, kodeks oziroma rokopis, ki je nastal okoli leta 1480 v južni Nemčiji. Pred očmi mi zaplešejo pisane barve iluminirane inicialke. »Napisan je na pergamentu, ki je veliko trpežnejši kot današnji papir. Vsaj še 2000 let bo ostal nespremenjen. Barve so organske, pa se ohranijo bolje kot novejšje.« Čeprav ni nastal pri nas, je izjemno pomemben zaradi zapisa na zadnji strani. Nekdo je tja napisal, da so ga na god svete Katarine kupili za cerkev svetega Danijela v Zalogu, ko je

Rokopis v latinskem kolofonu Slavinskega misala vsebuje slovenska lastna imena ter zapis o datumu in ceni nakupa.

bil Aleš Dornik vikar v Slavini. Slavina je vasica na poti iz Postojne v Prestranek, ki je bila nekoč sedež prafare.

Naš vodnik skozi zgodovino misal previdno zapre in odpre inkunabulo, ki je nastala okoli leta 1490. Delo Avrelija Avgušтина O božji državi (De civitate Dei) je tiskano na papir, da bi mu dali dragocenejši videz, pa so grafike še ročno okrasili in pobarvali. »Pri nas hranimo približno 500 inkunabul (prvih tiskov). Tale je sicer iz Basla, večina pa jih izvira iz Benetk, ki so bile takrat eden najpomembnejših tiskarskih centrov v Evropi.«

Posebna zanimivost so tudi srednjeveški fragmenti, ki jih v NUK preučujejo z dr. Natašo Golob, ugledno poznavalko srednjeveških rokopisov in knjižnega slikarstva. Knjige, napisane na pergament, so od 15. stoletja začeli uporabljati kot vezivo za tiskane knjige. To pomeni, da so jih rezali na kosce in kot ojačitve vstavljali v platnice.

Po oceni strokovnjakov naj bi se do danes ohranilo le pet odstotkov vsega srednjeveškega knjižnega gradiva.

ROKOPISNI ARHIV JE DOSTOPEN VSEM.

Danes jih restavratorji poskušajo pazljivo rešiti iz pozabe in iz delca stavka ali vrstice razbrati, za kakšna dela gre. Na fragmentih iz naše rokopisne zbirke so bila najdena dela latinskega pesnika Vergilija in viteške pesmi znamenitega pesnika Waltherja von der Vogelweideja. »Vsak tak košček je priča, da je nekoč obstajala knjiga.«

Za hipec, ki mi bo dolgo ostal v spominu, odpremo še Zimske urice oziroma Arcticae horulae (profesorica Jegličeva z OŠ Danile Kumar bi bila ponosna name) Adama Bohoriča. Izvod prve slovenske slovnice je iz zbirke barona Žige Zoisa, ki si je kljub svojemu politalijanskemu rodu zelo prizadeval za razvoj slovenske kulture, književnosti in jezika. Iz istega obdobja je tudi časopis Télégraphe officiel, ki je izhajal v času Ilirskih provinc.

Marijan Rupert je bil nekaj študijskih let na Dunaju, kjer je veliko časa preživljal

v literarnem arhivu avstrijske nacionalne knjižnice in centru Literaturhaus. Zelo si želi, da bi podoben literarni muzej nekoč dobili v Ljubljani. V njegovo zbirko bi vsekar sodili tudi predmeti, kot so nekdaj povsem običajne posmrtné maske slovenskih književnikov. »Izgleda kot lovski trofej, kajne,« se namuzneva nad spokojnim obrazom Simona Gregorčiča, enega prvih slovenskih pesnikov lavreatov. »V Nacionalnem literarnem arhivu zbiramo zapuščino mrtvih in še živčih umetnic in umetnikov. Marsikdo se ne zaveda, kako pomembne so te reči.«

Beseda nanese na Srečka Kosovela. Čeprav je bil ob smrti star le 23 let, je za seboj pustil čudovit opus več kot 1400 pesmi. Veste, Prešerna smo zelo zgodaj razglasili za našega največjega pesnika, jaz pa mislim, da je to pravzaprav Kosovel. Še vedno je sodoben in vsakič znova nas preseneti.« Kosovel je kot reven študent pisal

Zbirka pesmi Srečka Kosovela Integrali, ki velja za ikonično slovensko modernistično delo, je izšla šele 41 let po pesnikovi smrti.

Prva slovenska slovnica z naslovom Zimske urice je izšla leta 1584 v nemškem Wittenbergu. Napisal jo je Adam Bohorič.

na papir zelo slabe kakovosti. Velikokrat so bili to kar uradni papirji, ki mu jih je iz službe na sežanski občini in nato na zavarovalnici Assicurazione Generali nosil oče. Zdaj so njegovi konsi, integrali in druge pesmi varno spravljene med listi brezkislinkega papirja, kjer jih lahko beremo, ne da bi se jih dotikali. Rokopisna zbirka pa hrani tudi maketo knjige Integrali, ki jo je oblikovalec Jože Brumen s škarjami, lepilom in svinčnikom pripravil za tiskarno. Danes vse to naredijo računalniki.

O našem najpomembnejšem avantgardnem pesniku bi se lahko pogovarjala ure in ure, ampak naša revija nima veliko prostora, zato se premaknemo na drugo stran mize, kjer nas čakajo še tri zanimive osebne zapuščine. Pomagale nam bodo uzreti povezavo med življenjem in umetniškim delom. »Veste, veliko ljudi misli, da pesem nastane tako, da se usedeš na s soncem obsijano klopico in

Marijan Rupert, skrbnik rokopisne zbirke in Nacionalnega literarnega arhiva NUK, nam je pokazal masko Simona Gregorčiča.

V zapuščini pesnice Mile Kačič sta tipkopolis pesmi Pred portretom in fotografija kiparja Jakoba Savinška, ki jo opeva pesem.

Ob svoji smrti pod streli nemških vojakov je Karel Destovnik – Kajuh nosil žensko ročno uro, ki mu jo je podarila njegova velika ljubezen Silva Ponikvar.

Pisatelj Vitomil Zupan je v zaporu pisal s čopičem iz sirkove metle in las, črnilo pa si je naredil iz rje.

IZVOD ZIMSKIH URIC, PRVE SLOVENSKE SLOVNICE, JE IZ ZAPUŠČINE BARONA ŽIGE ZOISA.

pride kar sama od sebe. V resnici pa nastane iz bolečine, iz življenja.

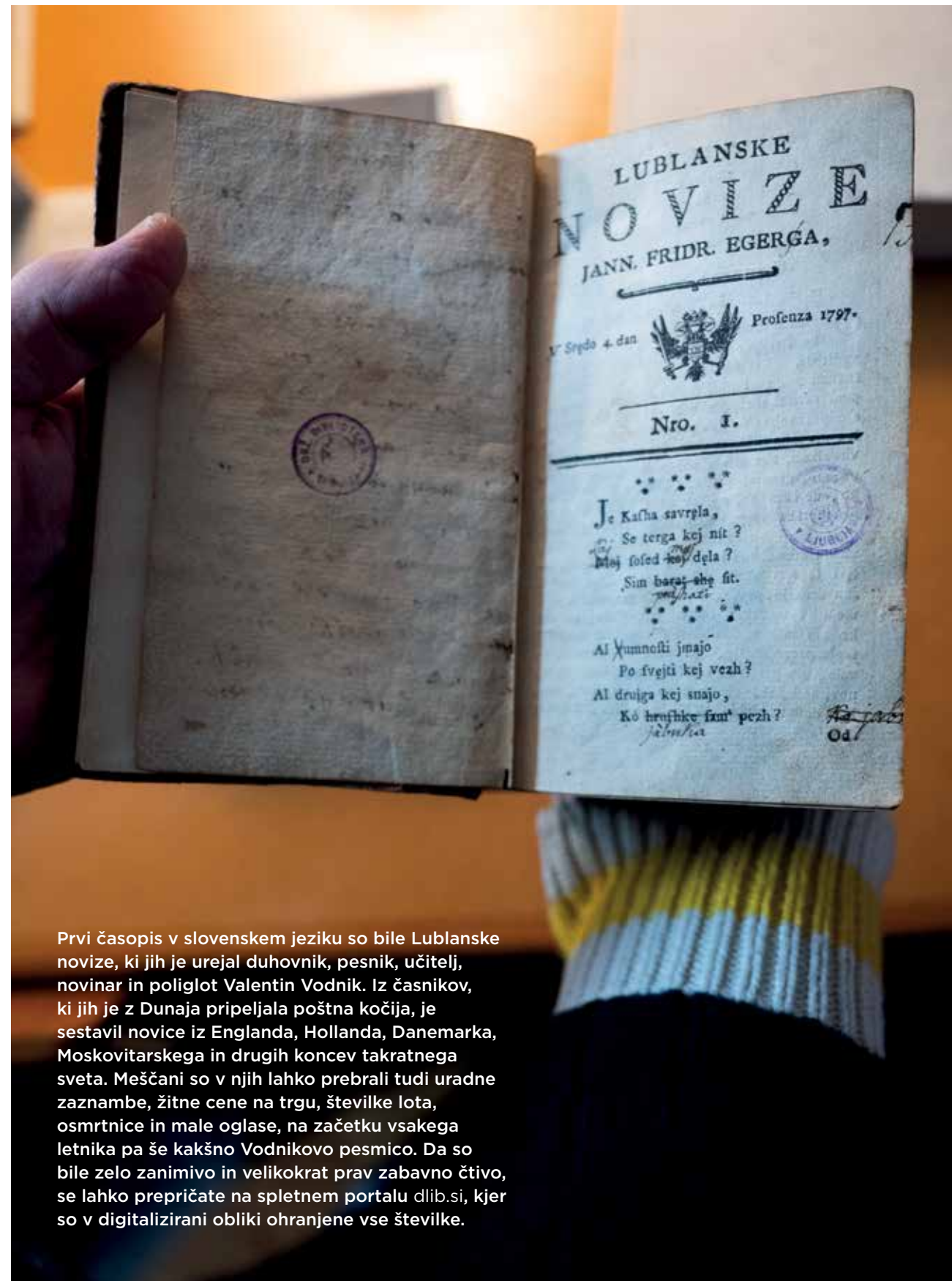
To je izkusil Karl Destovnik – Kajuh, partizanski pesnik in narodni heroj, ki je pri 21 letih padel pod streli nemške patrolje. Fotografije brezskrbnih družinj v Tivoliju, zvezek pesmi in pisma, ki jih je pisal svoji veliki ljubezni Silvi Ponikvar, ko je bila med vojno zaprta v italijanskem zaporu, nam razodenejo njuno tragično zgodbo. »Iz njih smo prvič izvedeli, da sta pričakovala otroka. V zaporu so jo mučili, zato je splavila. Tudi Kajuh je ves čas slutil svojo smrt.« V enem od pisem ji piše o vejici jasmína, ki mu jo je

prinesla, on pa je o njej napisal pesem: Še veš, ko si prinesla mi jasmin in rekel sem: To cvet je bolečin ... Silvina mama je fotografije, pisma in pesmi shranila v pločevinasto škatlo z napisom Union in jo zakopala pod češnjo na vrtu (tisto češnjo iz pesmi Samo en cvet), kjer se je ohranila do konca vojne. Poleg škatle in njene vsebine je v zbirki tudi Silvina ura, ki jo je imel Kajuh na roki, ko je umrl.

Zapuščina Mile Kačič, znamenite igralke, izjemne pesnice in častne meščanke Ljubljane, prav tako priča o ljubezni, ki jo je vse življenje iskala na napačnem kraju. Iz sive škatle potegnemo fotografijo mladega kiparja Jakoba Savinška, ki jo je imela do konca življenja na svoji nočni omarici. Nešteto krat ji je zlomil srce, ona pa ga ni in ni mogla pozabiti. Svoje najlepše in najstrastnejše pesmi je posvetila njemu. Tudi pesem Pred portretom, ki govori prav o sliki, ki jo držimo pred sabo.

Na zadnjem kupčku najprej zagledamo notni zapis z naslovom Vela! Opomba pravi, da gre za pesem v ritmu tanga, kot avtor pa je podpisan Fedor Senekovič. Ta mladi fant je imel veliko nesrečo, ubil ga je namreč Vitomil Zupan. S prijatelji gimnazijci so se igrali rusko ruleto, Vitomil je nameril in sprožil, življenje je ugasnilo. »Nekaj demoničnega je bilo v njem,« razvpitega pisatelja opiše Marijan Rupert. V zaporu, kjer je zaradi seksualnih prekrškov (ali zaradi objestnosti) preživel več let, si je iz sirkove metle in čopka las naredil čopič, iz rje pa črnilo. Več let je v zvežčič z drobnimi črkami pisal in pisal, iz tega pa je nato nastal roman Levitan.

»Jaz temu pravim, da se pri nas ukvarjamo z literarno zgodovino v praksi,« pripomni literarni Indiana Jones, ko si za slovo seževa v roke. »Najdeš se v teh stvareh, življenjih in poeziji, ki ti vedno nekaj vrača.«

Prvi časopis v slovenskem jeziku so bile Lublanske novize, ki jih je urejal duhovnik, pesnik, učitelj, novinar in poliglot Valentin Vodnik. Iz časnikov, ki jih je z Dunaja pripeljala poštna kočija, je sestavil novice iz Englanda, Hollandu, Danemarka, Moskovitarskega in drugih koncev takratnega sveta. Meščani so v njih lahko prebrali tudi uradne zaznambe, žitne cene na trgu, številke lota, osmrtnice in male oglase, na začetku vsakega letnika pa še kakšno Vodnikovo pesmico. Da so bile zelo zanimivo in velikokrat prav zabavno čtivo, se lahko prepričate na spletnem portalu dlib.si, kjer so v digitalizirani obliki ohranjene vse številke.

Najbolj pogreša babico in dedka

Daniel Yeman je simpatičen osemnajstletnik iz mesta Adi Halawat v Eritreji. To je majhna država ob Rdečem morju z nekaj več kot tremi milijoni prebivalcev. Nekoč je bila del Etiopije. Daniel v Ljubljani živi že peto leto in lepo govori slovensko. Pogreša svojo domovino in prijatelje, najbolj pa babico in dedka. Če bi dobil slovensko državljanstvo, bi lahko obiskal Eritrejo kot turist. Upa, da se bo to enkrat zgodilo. Dobila sva se v kavarni Centra Rog na Trubarjevi cesti 72, kjer je do pred kratkim obiskoval mentorski program.

Kaj je tvojo družino prineslo v Slovenijo?

Najprej je v Slovenijo prišel moj oče, ki je bil vojak. Razmere v Eritreji so bile nemogoče, tam ni svobode, ni služb, ni interneta. Če niso poročeni ali ne hodijo v šolo, morajo fantje in dekleta pri 18 letih v vojsko. Za njim smo prišli še mama, tri sestre, ki so zdaj stare 22, 11 in devet let, brat, ki ima 14 let, in jaz. Najmlajši brat, ki je star tri leta, se je rodil v Sloveniji.

Kako to, da ste za svoj novi dom izbrali prav Slovenijo?

Povsem po naključju. Izbirali smo med več državami. Oče je vrgel kocko in odločitev je padla.

Na začetku je bilo najbrž težko?

Ja, zelo. Povsem novo okolje, vse je bilo tuje, nisem znal jezika.

Katero šolo obiskuješ?

Do sedmega razreda sem hodil na Osnovno šolo Ledina, zdaj obiskujem šolo za odrasle in delam 8. in 9. razred.

Kako so te sprejeli sošolci?

Na Ledini sem imel res dobre in iskrene prijatelje, ki so se postavili zame, kadar je bilo treba. Z njimi se še zdaj rad družim.

Kateri predmet je zate najtežji?

Slovenščina mi gre najtežje, pa zgodovina. Najboljši sem pri matematiki.

»OTROCI OBIČAJNO NISO NESTRPNI, ONI SO ISKRENI.«

Se ti zdi, da smo Slovenci nestrpni do tujcev, zlasti temnopoltih?

Otroci običajno ne, oni so iskreni. Pri odraslih pa opažam nestrpnost. Vsaj polovica je takih. Slišim jih, kaj govorijo za mojim hrbtom, ker ne vedo, da razumem slovensko. To težko prenašam.

Ko sva se rokovala, si imel čisto ledene roke. V Eritreji je najbrž vse leto toplo?

Ja, tam ne potrebujemo toplih oblačil. Zdaj je v Ljubljani res mraz. Tudi s snegom sem se v Sloveniji prvič srečal. Poskusil sem tudi smučati in teči na smučeh.

Kje stanujete in kako so vas sprejeli sosede?

Najemamo stanovanje v bloku na Viču. Imamo nekaj dobrih sosedov, s katerimi se obiskujemo in tudi otroci se radi igramo med seboj.

Treniraš kakšen šport?

Treniral sem nogomet pri NK Ljubljana, letos nimamo denarja, da bi nadaljeval. Zdaj sem pri NK Svoboda.

Kaj pa delata tvoja starša?

Oče dela v skladišču v Mercatorju, mama študira slavistiko. Tudi jaz občasno delam kot prodajalec v Mercatorju.

Kaj boš po končani osnovni šoli?

Rad bi se izšolal za elektrotehniko ali pa avtomehanika.

Tišina, snema se!

Polkovnik Aureliano Buendía se je do smrti spominjal dne, ko ga je oče prvič peljal gledat led. To je bil največji izmed vseh čudežev, kar jih je Melquíades pripeljal v vas Macondo. Tako kot ledu v romanu Sto let samote sta se gotovo tudi marsikateri ljubljanski praded in prababica z vznesečnostjo spominjala, kako je bilo, ko je v Ljubljano prišel film.

Prva projekcija se je v Ljubljani odvrtela 16. novembra 1896 v salonu hotela Pri Maliču, v današnji Nami. Ker v mestu še nismo imeli elektrike in so filme predvajali ob plinski luči, so Ljubljančani začarano gledali zabrisane, skoraj nerazpoznavne gibljive slike. A nič zato! Čudež je prišel med nas, aleluja! Kmalu so potujoči kinematografi začeli prikazovati filme v cirkuških šotorih v parku Tivoli. S seboj so prinesli tudi električne generatorje. Zato smo kinu takrat rekli električno gledališče.

Nacionalno filmsko podjetje smo dočakali po koncu druge svetovne vojne, ko je bil v Ljubljani ustanovljen Triglav film. Viba film je nastal leta 1956, leta 1975 pa sta se ti dve podjetji združili v eno. Takrat je jugoslovanska kinematografija cvetela in se zlivala prek svojih meja. Plakat za film Bitka na Neretvi je narisal Pablo Picasso, denimo. Avala film v Beogradu in Jadran film v Zagrebu sta bila namensko zgrajena kompleksa filmskih studiev.

Slovenski filmarji so do leta 1995 gostovali v prostorih cerkve sv. Jožefa in delu samostana na ulici Zrinjskega 9 na Poljanah. Ni bil pravi, je bil pa najbolj poseben filmski studio daleč naokrog.

Mimogrede, Viba ni socialistična skovanka, je slovenska beseda za spiralo. Spominja na filmski trak, na pripovedovanje zgodb, na tok časa.

Nov filmski studio Viba filma v Stegnah 5 je bil odprt 8. februarja 2003. S svojimi 10.000 kvadratnimi metri površine služi kot nacionalna tehnična baza, ki je namenjena predvsem domačemu filmskemu programu, v njem pa gostujejo tudi komercialni avdiovizualni projekti slovenskih in tujih produkcij. Ima dva snemalna studia, dvorane za montažo slike in zvoka, fundus rekvizitov in kostumov, produkcijske prostore in skladišče za izposojno svetlobne, snemalne in scenske tehnike. Dela 24 ur na dan, vsak dan.

Letos obeležujemo 70 let od ustanovitve Viba filma. Na spletni strani vibafilm.si bodo kmalu objavili datume, ko si boste lahko ogledali njihove prostore. Pridite na obisk!

L
J
U
B
L
J
A
N
Č
A
N
K
E

Poklicni igralki Ajda Smrekar iz Mestnega gledališča ljubljanskega in Damjana Černe iz Slovenskega mladinskega gledališča ter ljubiteljska igralka Anja Garbajs iz Šentjakobskega gledališča so prejemnice Severjeve nagrade za igralske dosežke za leto 2025. Ljubljančanke, ki smo jih sicer bolj vajeni gledati v različnih odrskih vlogah, so navdihujoče ženske tudi takrat, ko spregovorijo kot one same.

Kako bi na kratko dokončale stavek: »Zame je gledališče ...«?

Ajda: ... prostor srečevanj in soočanj.

Anja: ... prostor, kjer sem jaz res jaz, čeprav v vlogi. Tam sem še posebej srečna.

Damjana: ... prostor, kjer se ukvarjam z resničnostjo, tako da pobegnem od resničnosti.

Kaj v tem prostoru vas je tako privlačilo, da ste želele postati igralko?

Damjana: Jaz o tem sploh nisem razmišljala, čeprav sem v osnovni in srednji šoli veliko nastopala in v tem zelo uživala. Potem pa me je v četrtem letniku učiteljica Nadja Medvedova vprašala, zakaj ne bi bila igralka. Moj odgovor je bil: »Ne morem biti jaz igralka, lepo te prosim!« Zdelo se mi je, da so to posebni ljudje. A na vprašanje, zakaj ne, nisem imela odgovora in tako me je pravzaprav ona usmerila na akademijo.

Ajda: Še pred akademijo sem kot plesalka dobila priložnost, da nastopim v muzikalu Kabaret v MGL. Bila sem mišljena kot menjava za različne pevsko-plesne vloge. To je bila moja prva gledališka izkušnja. Stala sem na profesionalnem odru, s samimi profesionalnimi igralci. Opazovala sem njihovo delo, vaje, nastajanje predstave od scene do kostumov, se zaljubila v kolektivno delo in se čudila, od česa vsega je odvisno, da se predstava sploh lahko izpelje. To me je zelo privlačilo. Takrat sem tudi spoznala, da edina prava pot v gledališče vodi skozi AGRFT.

Anja: Tudi jaz sem bila vključena v vse dramske krožke, kot njihova nadgradnja pa se je zgodilo igranje v Šentjakobskem gledališču, kjer me je prav tako očaralo celotno zakulisno dogajanje. Želela sem si postati igralka, a mi študij ni bil usojen. Tako sem ostala aktivna kot ljubiteljska igralka in bolj ali manj aktivno po Šentjakobskem odru hodim že 30 let. Tudi tako, čeprav ob delu, živim svoje sanje.

Ko zdaj stojite na odru, v takšni ali drugačni vlogi, kaj je tisto, kar najbolj polni vašo dušo?

Ajda: Včasih se mi zdi, da imam vaje celo raje kot predstave. Najbolj me namreč polni proces ustvarjanja od začetka do konca. Že vonj sveže stiskanih listov, ko prvič dobiš tekst v roke. Asociacije, ki se rojevajo ob prvem branju, bralne vaje za mizo, ko analiziramo tekst, delo doma, zbiranje referenčnega gradiva, raziskovanje ozadja. Pa koncept režiserja, v katerega se moraš umestiti, vaje na odru, trenutek, ko prvič stopiš na novopostavljeno sceno, ko prvič oblečeš kostum ... in takrat, ko začutiš, da se vloga naseljuje vate, da med tvojim likom in soigralčevim nastaja odnos, zgodba.

»LJUBLJANE SI NE PREDSTAVLJAM BREZ ROŽNIKA.« DAMJANA ČERNE

»Z LIKOM ŽIVIŠ, SPLOH KO SO VAJE INTENZIVNE, IN TO NE LE NA VAJAH, AMPAK VES ČAS.« ANJA GARBAJS

Vse to me zelo pritegne. Prek svojih likov vzporedno spoznavam tudi sebe, se soočam s sabo in svojimi negotovostmi ter preizprašujem svet, v katerem živim.

Damjana: Zame velja enako. V procesu se ogromno naučim tudi sama o sebi, ker se odpirajo vprašanja, novi prostori v moji glavi, v srcu. Zato se mi zdi izjemno pomemben ustvarjalni proces, ne le rezultat. Seveda pa je kasneje, ko si na odru, čudovito, kadar se zgodi posebno stanje, ko si hkrati v vlogi in zunaj nje. Ko postaneš lik in ga obenem opazuješ. To se zgodi redko, a ko se, je noro. Takrat si v neki povsem drugi, vzporedni resničnosti, in to je fantastično! Užitek je tudi spoj s publiko, to valovanje energije, saj igralec točno ve, ali mu gledalec sledi ali ne.

Anja: Tudi jaz najbolj uživam v načinu, kako nas režiser vodi skozi proces odkrivanja globljih povezav med likom in samim sabo. In ko potem na odru začutiš, da lik stoji in si z njim zadovoljen, je to to. To je zame globoka intimna radost. Morda to še toliko bolj hvaležno doživljam zato, ker smo šentjakobčani vsi ljubiteljski igralci, medtem ko so vsi drugi sodelavci, ki nas usmerjajo, profesionalci.

Koliko časa pa je potrebno, da je predstava zrela za oder?

Damjana: Odvisno od predstave. Se pa ta čas danes krajša, saj postaja v gledališču vse pomembnejša storilnost in je norma dva meseca, redko več. Za kar mi je zelo žal. Proces namreč potrebuje čas, da dozori in da se vsi v projektu uglasimo. Zame je vrhunec užitek, kadar se ekipa tako poveže, da smo kot reka, ki teče proti istemu cilju – uglaseno, v istem ritmu, istem dihu. Samo tako se lahko zgodijo presežki.

Ajda: Se strinjam. Najboljše stvari se zgodijo v miru, in ne v hitenju. Pa tudi za spoznanja, rešitve in kreativnost je potreben čas.

Vam kdaj kakšna vloga tako zleze pod kožo, da se preplete tudi z osebnim življenjem, vsakodnevnimi situacijami, morda celo z vašim umom?

Anja: Seveda. Z likom živiš, sploh ko so vaje intenzivne. In to ne le na vajah, ampak ves čas. Po koncu predstave pa te lik počasi zapusti.

Ajda: Vloge me gotovo nekeje tiho spremljajo. Včasih se zalotim, da kdaj tudi v zasebni družbi izrečem kakšno repliko s popolnim zavedanjem, da ni moja, ampak od lika ali iz predstave. Pogosto se zgodi tudi, da ob kakšni življenjski situaciji pomislim: »Aha, o tem smo govorili v tej predstavi, to je ta lik.«

»LJUBLJANA MI JE ZELO LJUBA IN UPAM, DA BO NAŠE MESTO OSTALO ČISTO, VARNO IN DOMAČE. DA BOMO DELALI V TEJ SMERI.« AJDA SMREKAR

Damjana: Tudi meni se je že zgodilo, da sem v določenih situacijah podzvestno govorila kot lik, ker sem se z njim toliko ukvarjala, ampak sem se tega takoj zavedela. Ker smo profesionalci, znamo ločiti vlogo od sebe.

Kdo pa so Damjana, Ajda in Anja, ko odložijo vse maske?

Anja: Zunaj gledališča me zelo moti vsaka maska in vloga, ki jo nekdo igra z določeno agendo. Vedno bolj. Pretvarjanja in zlaganosti enostavno ne prenesem več. Sicer obožujem naravo, morje in planine.

Ajda: Rada sem v krogu svojih najbližjih, preživljam čas s prijatelji, grem v kino, na kakšno razstavo, predstavo, pobegnem v naravo ..., rada pa sem tudi zapečarsko doma. Ljubljana mi je zelo ljubna in upam, da bo naše mesto ostalo čisto, varno in domače. Da bomo delali v tej smeri. To si res želim.

Damjana: Jaz obožujem družbo in rada imam, da so okoli mene fajn ljudje. Hkrati pa me zelo boli, kar se dogaja po svetu. Zato sem v gledališču vedno rada ustvarjala predstave, skozi katere sem lahko glasno izrazila tudi svoje mnenje. Zdi se mi, da je v teh časih najpomembnejše negovati empatijo. Do vsega, kar nas obdaja, do ljudi, do živali, do narave ... Moramo si prizadevati za ravnovesje.

Vaš najljubši kotiček v Ljubljani?

Ajda in Damjana (v en glas): Rožnik.

Damjana: Ljubljane si ne predstavljam brez Rožnika. V najtežjih časih je bil zame najboljši »psihater«. To je zlata vreden kotiček in naj tak tudi ostane!

Anja: Tudi meni je Rožnik ljub, rada pa grem tudi na glavno tržnico.

Glasba namesto prepira

Nekdo glasno posluša radio, drugi vrta luknjo v steno, v tretjem nadstropju imajo kužka, ki laja, ko pozvoni poštar, v zabojniku pod oknom pa odmeva, ko stanovalci iz bloka vanj mečejo steklo. Med vse te zvoke se vsak večer pomeša še melodija iz flavte, ki jo za nastop v glasbeni šoli vadi sosedova deklica. Včasih je težko eno uro poslušati isto polomljeno melodijo, ampak z vajo postaja boljša in boljša. Bodite potrpežljivi, morda pa se boste lahko čez nekaj let pohvalili, da živite v isti stolpnici kot svetovno priznana virtuoziinja. Življenje v mestu je pač hrupno in k temu prispevamo vsak svoj zvok. Če že moramo vse to poslušati, se vprašajmo, ali ni lepše poslušati zvok flavte kot zvok prepira.

NATAŠA CETINSKI
ravnateljica Glasbene šole Arsem

Glasba ni hrup

Glasbeno šolo sem začela obiskovati pri osmih letih. Želela sem igrati klavir, a mi starši niso mogli kupiti pianina. V roke sem dobila violončelo, inštrument, za katerega prej nisem vedela, da obstaja. Med šestletnim šolanjem na Glasbeni šoli Ljubljana Moste - Polje sem stkala številna prijateljstva, predvsem skozi skupno muziciranje.

Moja prijateljica Dora je igrala klavir. Živela je v blokovskem naselju v četrtem nadstropju. Ko je vadila, so sosedje, ki so živeli pod njo, tolkli po ceveh centralne kurjave. S tem so ji sporočali, da jih igranje moti oziroma da je tisti dan že dovolj vadila. Ob zvoku tolčenja je Dora razvila odzive vznemirjenja in strahu, kar sem jasno začutila, ko sem bila pri njej na obisku. Bila je prijazna punca, ki ni želela motiti svojih sosedov, glasbenica v njej pa se je želela izmojstriti v obvladovanju inštrumenta.

Jaz sem imela srečo, ker sem živela v hiši. Brez težav sem vadila, kadar sem želela. To se je spremenilo, ko sva se z bodočim možem Gašperjem preselila v babičino stanovanje v bloku. Oba sva glasbenika, vadila sva izmenično. Najprej eden, potem drugi, najprej čelo, potem klarinet. Kmalu se je na najinih vratih pojavila razjarjena sosedka s pritožbo, da »to ni glasbena šola in da tega ne more več poslušati«. Obljubila je, da se bo pogovorila z mojo babico. Babi je bila pogumna ženska, ki se ni zlahka prestrašila. Sosedji je mirno odvrnila, da »je bila tudi sama v preteklosti, ko je živela tu, strpna do hrupa, ki je prihajal iz njihovega stanovanja«. Občudovala sem jo, hkrati pa sem spoznala, da je edini način za naše sobivanje strpnost. Razumela sem, da sosedo najino igranje moti, prav tako pa se nisem mogla odpovedati vadbi čela.

Zakaj glasbeniki vadimo? Kaj beseda vaditi sploh pomeni? Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi, da vaditi pomeni s sistematičnim ponavljanjem gibov prizadevati si postati sposoben čim hitreje in bolje opravljati kako dejavnost. Ta definicija odlično ponazarja naše početje in njegov cilj. Samo s ponavljanjem lahko dosežemo mojstrstvo, za katerim stremimo.

Raziskave kažejo, da je igranje glasbe zelo kompleksen proces. Pri njem sodelujejo različni deli možganov, čuti in telo. Le malo dejavnosti zahteva tako natančno usklajeno delovanje motorike, sluha, vida, tipa, čustev in spomina. Prste polagamo na tipke, strune ali zaklopke, poslušamo zvok, beremo note ali igramo na pamet. Vadba zato ni zgolj ponavljanje tonov, temveč celosten proces učenja, kar potrjujejo moje dolgoletne glasbenopedagoške izkušnje.

Sem tudi ravnateljica Glasbene šole Arsem, ki bo letos aprila s slavnostnim koncertom v Slovenski filharmoniji obeležila 15-letnico delovanja. Za učence, ki obiskujejo glasbeno šolo, je vaja nujen del pedagoškega procesa. Pouk večinoma dvakrat tedensko obiskujejo v glasbeni šoli, doma pa snov ponavljajo. Od začetka šolanja se skupaj s starši trudimo, da bi vaja za vsakega učenca postala vsakodnevna navada.

ZA UČENCE, KI OBISKUJEJO GLASBENO ŠOLO, JE VAJA NUJEN DEL PEDAGOŠKEGA PROCESA.

V času zaslonov in računalniških igrice se mi zdi, da je igranje inštrumenta protipol digitalnemu svetu, kjer je vse bleščeče, hitro oziroma kar takojšnje, z glasbilom pa je treba sedeti, poslušati, ponavljati in vztrajati. Brez bližnjic. Želim si, da otroci ne bi bili odvisni od naprav, da bi znali ostati zbrani in ustvarjalni ter se morda celo izmojstrili v igranju inštrumenta. A pogosto nimamo dovolj strpnosti, da bi jih spremljali na poti do tega cilja, ki vodi prek napak in ponavljanja.

Zdaj živim v večstanovanjski hiši v centru mesta. Člani družine, ki živi nad nami, igrajo fagot, kontrabas in klavir. Pri nas igramo klavir, violončelo in klarinet. Včasih vprašam sosedo, ali jo naše igranje moti. Pravi, da je zanjo nekaj najlepšega, ko gre mimo naših vrat in sliši, da igramo.

LANA TROTOVŠEK
violonistka

Pot do mojstrstva

V zadnjih mesecih sem z nekaj nelagodja spremljala prispevke v slovenskih medijih o sosedskih sporih, ki so se vneli zaradi igranja instrumentov na domu. Violina, klavir, trobenta – zvoki, ki jih sicer povezuje mo s koncertnimi dvoranami, kulturo in umetnostjo, so v teh zgodbah pogosto predstavljeni kot motnja, hrup ali celo nadloga. Kot glasbenica, ki že vse življenje živi z instrumentom in ob njem, se ob tem ne morem izogniti razmisleku, kaj pravzaprav pomeni pot do glasbe – in zakaj ta pot ni nikoli tiha.

Postati dober glasbenik ni le stvar talenta. Je dolgotrajen proces, ki zahteva leta vsakodnevnega dela, vztrajnosti in discipline. Za vsakim koncertom, ki traja uro ali dve, se skrivajo tisoči ur vaje. Glasba ne nastane čez noč in ne nastane v tišini. Nastaja v majhnih sobah, v stanovanjskih blokih, pogosto ob istih urah, ko so sosedje doma.

Tudi sama sem kot otrok in kasneje kot študentka – pravzaprav še danes – veliko vadila v stanovanjih, kjer sem se zavedala vsakega tona, ki je ušel skozi steno. To je pomenilo tri do pet ur vaje na dan, kadar so se bližali nastopi ali pomembni preizkusi, pa tudi več. Ure in ure ponavljanja istih delov, dokler niso zveneli tako, kot morajo. Ob tem me je pogosto spremljal občutek nelagodja, saj sem vedela, da ti zvoki sosedov, ki so me spodbujali, mi rekli, naj kar vadim, da jim je to všeč, in mi kasneje čestitali, ko so me videli na odru. Brez takšne vsakodnevne vaje preprosto ni napredka – in brez napredka ni glasbe, ki bi jo nekoč lahko delili z drugimi.

Nihče ne vadi zato, da bi koga motil. Mladi glasbeniki vadijo zato, ker jih žene veselje do glasbe, želja po znanju in upanje, da bodo nekoč lahko stopili na oder. Odziv okolice je pri tem izjemno pomemben. Razlika med nestrpno pripombo in prijazno besedo spodbude je lahko za mladega človeka odločilna. Seveda ima vsak pravico do miru v svojem domu. A morda se je ob zvokih vaje vredno vprašati, ali gre res zgolj za hrup – ali pa smo priča procesu nastajanja nečesa, kar bo nekega dne bogatilo naš skupni kulturni prostor. Morda prav v vašem bloku odrasča bodoči član orkestra, pedagog ali solist, ki bo s svojim delom razveseljeval številne ljudi.

OB ZVOKIH VAJE SE JE VREDNO VPRAŠATI, ALI GRE RES ZGOLJ ZA HRUP ALI PA SMO PRIČA NASTAJANJU NEČESA, KAR BO NEKEGA DNE BOGATILLO NAŠ SKUPNI PROSTOR.

Mesta niso nikoli popolnoma tiha. So živa, polna različnih zvokov. Glasba pa je eden redkih, ki v sebi nosi možnost lepote. Če ji znamo prisluhniti ne le kot motnji, temveč kot koščku poti, bomo kot skupnost bolj odprti – in bogatejši. Strpnost se začne pri poslušanju. Tudi takrat, ko glasba še nastaja.

Mnenja avtorjev ne izražajo nujno stališča MOL in uredništva glasila Ljubljana.

13-letnik avtor nove znamke

Se še spomnite časov, ko so nas lična pisma in razglednice z na roko napisanimi naslovi in pozdravi redno čakali v naših poštnih nabiralnikih? In kakšne lepe znamke so jih krasile! Čeprav pošiljanje pisemskih pošilk vse bolj izpodrivajo elektronske oblike komunikacije, so znamke še vedno tu. Še več, nekatere izmed njih nosijo prav posebno sporočilo ljubezni.

Ošta Slovenije je konec januarja dopolnila serijo priložnostnih znamk Ljubezni, ki jo simbolizira srce. Ta je še toliko bolj posebna, saj je nastala v sodelovanju z mladimi umetniki iz Pionirskega doma. Motiv zmagovalne znamke je ustvaril 13-letni Niko Štefe, učenec 8. razreda OŠ dr. Vita Kraigherja, v prostem času navdušen umetnik in športnik, ki že nekaj let obiskuje programe Pionirskega doma. Svoj jezikovni talent izpopolnjuje na urah francoščine, umetniškega pa razvija v slikarski šoli, pod okriljem katere se je z veseljem lotil tudi prav posebne naloge, kreiranja poštne znamke.

Pa je pred to nalogo sploh vedel, kaj znamke so? »Ja, to sem vedel, saj je moj dedek zbiral znamke, pred kratkim sem se tudi jaz pridružil zbirateljem. Tako kot na zbiranje znamk tudi na pošiljanje pisem gledam kot na neko zabavno aktivnost, s katero se lahko ukvarjaš v prostem času,« nam razloži Niko in doda, da je že poslal nekaj pisem, predvsem z morja in drugih počitnic.

Kreiranja znamke se je lotil pod vodstvom mentorice Satye Pene, ki ga je usmerjala pri razmišljanju v likovnem jeziku. »Spodbudila sem ga, naj izbere tehniko, ki mu je blizu, in barve, ki so mu všeč, hkrati pa naj shemo

znamke razume kot izhodišče za razporeditev barvnih ploskev in gradnjo kompozicije, ne kot nujno upodobitev konkretnega motiva,« je povedala.

Niko je ustvaril dva motiva znamke, pri zmagovalnem je najprej izbral oranžno barvo, svojo najljubšo. »Nato sem izbral še štiri barve, ki so najbolj pristajale oranžni, in začel razdeljevati notranjost srca na polja, ki vsako vsebuje svojo barvo. Tista s svetlejšimi in toplejšimi barvami so manjša, saj bolj izstopajo. Za zunanji del sem uporabil svetlejše barve zraven temnejših polov in obratno. Proces mi je vzel največ 45 minut, pri čemer sem več časa porabil za razmišljanje in načrtovanje kot za barvanje,« nas je skozi ustvarjanje popeljal Niko. Nastala je miniaturna umetnina, ki pripoveduje zgodbo o mladostni ustvarjalnosti, talentu in ljubezni.

NIKOVA ZNAMKA JE MINIATURNNA UMETNINA, KI PRIPOVEDUJE ZGODBO O MLADOSTNI USTVARJALNOSTI, TALENTU IN LJUBEZNI.

Poštna znamka ni le način plačila za pošiljanje pisem, ampak veliko več. Je najmanjša vizualna enota, ki predstavlja državo, njeno identiteto in

ustvarjalnost, ter kulturološki dokument, ki ohranja našo skupno dediščino. Na Pošti Slovenije so veseli, da so skupaj s Pionirskim domom izpeljali razpis, s katerim so otrokom omogočili, da svojo interpretacijo ljubezni ujamejo v malo znamko, ki bo njihovo sporočilo ponesla po vsem svetu. Projektu so se pridružili tudi na Filatelistični zvezi Slovenije. Njen predsednik Bojan Bračič, ki svojo strast do znamk rad prenaša na mlajše generacije, je navdušen, da so mladi kreativni. »Dejstvo, da so se mladi lotili ustvarjanja poštne znamke, mi daje znak, da vsi le niso povsem zapadli v ta digitalni svet, ki na kralja med konjički nima prav dobrega vpliva,« je optimističen Bračič.

Pionirski dom otrokom in mladim zagotavlja prostor za celosten razvoj, spodbuja ustvarjalnost, radovednost in stik s samim seboj. »Takšni natečaji so pomembni, ker mladim omogočajo, da svoje ideje preizkusijo v resničnem svetu, zunaj digitalnih okvirjev, ter ob tem doživijo, da je njihovo delo prepoznano in cenjeno. Uspehi, kot je Nikov, so za nas potrditev, da gremo v pravo smer, hkrati pa nam dajejo novo energijo in motivacijo za nadaljnje delo,« pravi direktorica Pionirskega doma Barbara Murn.

Medtem ko Nikova znamka začenja svojo pot po svetu, so misli mladega

umetnika že usmerjene v prihodnost, v kateri si želi še naprej ustvarjati in se udeleževati likovnih natečajev. »Mogoče bom zmagal na še katerem,« razkrije svoje želje. Veliko mu pomeni podpora mentorjev Pionirskega doma, kjer se počuti odlično: »Rad imam tukajšnje mirno, a rahlo kaotično vzdušje. Všeč mi je, da lahko dostopam do različnih likovnih tehnik, ki jih doma ne bi mogel izvesti, pa tudi, da mi pri tehnikah, ki jih še ne poznam, lahko pomaga učitelj, ki mi razloži in me nauči vse o njih.«

Znamka je že v prodaji, v Pionirskem domu so pripravili tudi razglednice z enakim motivom, ki jih lahko po mili volji in s polno mero domišljije pobarvate, dorišete ali kako drugače dopolnite. Izid znamke so pospremili še z razstavo v Art centru

Pionirskega doma na Komenškega ulici 9, na kateri se lahko do 12. marca seznanim s pogledom članov filatelističnega krožka I. OŠ Žalec na zbiranje znamk kot preplet tradicije, umetnosti, raziskovanja in osebnih zgodb. Nikova znamka ljubezni lahko spodbudi vsakogar izmed nas, da naslednje dobre želje namesto v e-pošti spišemo na roko, jih zapakiramo v lično pisemce, na prostor za znamko nalepimo ta prelepi srček in ga oddamo v najbližji poštni nabiralnik. Naslovnik bomo zagotovo prijetno presenetili.

Dobro jutro

Preverili smo, kje v mestu si človek lahko že navsezgodaj z dobrim zajtrkom priveže dušo.

S

te danes zajtrkovali? Če je odgovor pritrdilen, ste verjetno odrasla oseba. Malo več kot polovica odraslih Slovencev namreč verjame, da se po jutru dan pozna, da je zajtrk najpomembnejši obrok dneva, prazen žakelj pa ne stoji pokonci, in zato svoje dneve redno začneja z obrokom. Mladostnikov se ta navada še ni prijela, saj jih redno zajtrkuje manj kot polovica. Projekti, kot je tradicionalni slovenski zajtrk, ki šolarjem in vrtičkarjem postreže kos kruha z maslom in medom, skodelico mleka in jabolko, mladež opozarjajo na pomen hranljivega prvega dnevnega obroka in skušajo število zajtrkovalcev vsaj malo potisniti navzgor.

PRIVOŠČITE SI UMIRJEN ZAJTRK, MED KATERIM BOSTE UREDILI MISLI IN SKOVALI TAKTIČNI NAČRT, KAKO UKROTITI DAN, KI JE PRED VAMI.

Tiste, ki zajtrk navadno preskočite, je vendarle mogoče razumeti. V dilemi med nekaj minutami več pod toplo odejo ter pripravo in zaužitjem zajtrka, slednji hitro potegne krajši konec, ljudje pa v službe, šole in po opravkih odhitimo s praznim želodcem. Kdor se med tednom vozi v Ljubljano, lahko v zadnjih nekaj letih za hiter jutranji prigrizek – oziroma predvsem skodelico kave, ki je za Slovence zjutraj vsekar bolj obvezna od zajtrka – poskrbi v kateri od obcestnih mini okrepčevalnic. Precej oblegani sta tisti v Trzinu in Medvodah, kjer lahko kar iz avta poleg kave

naročite še rogljiček ali sendvič. Na robu Tivolija so tik pred centrom v lokalu Lepa žoga na Celovski cesti 43 uredili simpatično okence, ki mu pravijo kofetna postaja. Tam lahko kolesarji za jutranji vnos energije poskrbite, ne da bi stopili s kolesa.

Na poti proti središču mesta si lahko privoščite tudi bolj umirjen zajtrk, med katerim boste uredili misli in skovali taktični načrt, kako ukrotiti dan, ki je pred vami. V prijetnem ambientu Dvora Tacen na Poti sodarjev 2 pa je v teh hladnih dnevih ogenj v kaminu silno živahen že ob sedmih zjutraj. Oko našega fotografa, ki je velik poznavalec in ljubitelj kave ter iz nje pripravljenih napitkov, se je zaustavilo na kavnem aparatu in okolici. Že zaradi znamke skodelic in načina, kako so zložene, je dal zeleno luč za naročilo espressa (res je bil dišeč in močan, kot se šika). Iz ponudbe petih pestrih zajtrkovalnih kombinacij sva izbrala vsak svojo – njega sta premamila ocvrto jajce s špinačo in fetom ter skutni namaz z zelišči, mene pa umešano jajce z avokadom in lososom ter tunin namaz. Za pohane šnite nama je zmanjkalo prostora, jih bova pa naslednjič. Zgodaj zjutraj svoja

NI ŠE KONEC.
OBRNITE STRAN!

LJUBLJANSKE GRATINIRANE PALAČINKE S PEHTRANOM, POGAČA S SIRI IN RDEČIM ZELJEM TER AJDOVI BLINI, PREMAZANI S KISLO SMETANO, SKUPAJ Z DIMLJENIM LOSOSOM.

vrata in kuhinjo odpre tudi kavarna Mango na Mesarski cesti 10, kjer slovijo po domačem navadnem ali grškem jogurtu, ki si ga gostje lahko opremijo s številnimi sadnimi, žitnimi, oreškastimi in sladkimi dodatki.

Ko me je uredništvo te revije prosilo, naj kaj napišem o zajtrkih v Ljubljani, se mi je pred očmi izrisal bogato založen hotelski samopostrežni bife, kjer je na dolgi mizi zloženo vse, kar si človek poželi. Večina hotelov v našem mestu zajtrk ponuja tudi zunanjim gostom, torej tistim, ki v hotelu ne prespijo. Zame je bil zajtrk v hotelu Slon na Slovenski cesti 34 kar nekakšno dopustniško doživetje. Pa ne le zaradi več kot 130 različnih izdelkov, ki jih ponujajo v samopostrežnem zajtrku (tako pravijo, nisem jih štel, a zajtrk je res pester), ampak

zaradi ambienta in mednarodne zasedbe gostov, ob katerih sem pozabil, da sem v domačem kraju.

To se nikakor ne more zgoditi v jedilnici družinskega hotela Mrak na Rimski cesti 4. Na steno so namreč obesili precej fascinantno zbirko črno-belih portretov znanih Ljubljancev, ki jih je v objektiv ujel fotograf Igor Andjelić. Tudi zajtrkovalni jedilnik pri Mraku je nekaj posebnega, saj so pričakovanim müsslijem, smutijem, narezkom in jajčnim variacijam (tudi z velikimi hrustljivimi ocvirki) dodali zanimive specialke, kot so ljubljanske gratinirane palačinke s pehtranom, pogača s siri in rdečim zeljem ter ajdovi blini, premazani s kislo smetano, skupaj z dimljenim lososom. Če ste ljubitelji

ajde, imamo za vas še eno priporočilo: pod Plečnikovimi arkadami na glavni tržnici v lokalu Norma 23 pripravljajo in na številne možne načine polnijo galete – tanke, hrustljivo zapečene ajdove palačinke, ki so doma v Bretaniji in Normandiji, a se zelo dobro obnesejo tudi v Ljubljani.

V informacijsko vse bolj povezanem svetu se tudi prehranjevalni trendi širijo hitreje kot kadarkoli prej. Globalni trio na polovičko angleškega mafina položenih in s holandsko omako prelitih poširanih jajc z dodatkom šunke (benedict), lososa (royal) ali špinače (florentine) je dandanes nekaj vsakdanjega v veliki večini zajtrkovalnic, tudi v Ljubljani. Eden prvih lokalov, ki jih je uvrstil na meni in s tem sprožil plaz vse bolj razširjenih vikendaških brunchev (če smo

malo navihani, bi jih po analogiji z angleško sestavljanko breakfast + lunch lahko prevedli kot zajtrk + kosilo = za silo), je bil Ek na Petkovškovem nabrežju 65. V še vedno eni najzanimivejših zajtrkovalnic vsekakor velja poskusiti šakšuko ali klasični sendvič croque madame.

Raznovrsten zajtrk je v mestu vse bolj dostopen tudi veganom. Tu zastavo prvaka nosi Juicebar Barbarella na Slovenski cesti 38, katerega ponudba kljub imenu sega daleč prek sveže stisnjenih sadnih in zelenjavnih sokov in smutijev. Sendvič dimsy s črno štručko, drobnjakovim namazom, dimljenim tofujem in redkvicami je res dober. Trenometer nas je opozoril še na eno noviteto: kompaktni okrogli kruhki bejgli so najbolj razširjenih vikendaških brunchev (če smo

poleg Pekarne malo drugače na Poljanski cesti 17 pečejo in iz njih pripravljajo razne sendviče tudi simpatični in zgovorni mladci v Bagel Embassy na Naborjevi ulici 6. Ti imajo smeje načrte, kako ljubljanski lokal razširiti v franšizo in z njo prodreti v svet.

Po nekaj jutranjih sprehodih po Ljubljani človeku hitro postane jasno, da je ponudba različnih tipov zajtrkov v našem mestu pestra in zanimiva in da je izgovorov za preskok tega pomembnega obroka čedalje manj. Na svoj račun pridejo tako odrasli, ki bolj prisegajo na tradicijo in poznane, priljubljene okuse, kot mladostniki, ki jim je najbolj pomembno, da so v trendu. Seveda pa tudi vsi tisti vmes, ki se radi v vsakem času dneva družimo ob dobrem prigrizku in poživiljočem napitku.

BRUNCH, TOREJ BREAKFAST + LUNCH, BI LAHKO PREVEDLI KOT ZAJTRK + KOSILO, TOREJ ZA SILO.

Ljubljanske ulice imajo svoje stalnice. Kavarniške mize, kolesarje, turiste z zemljevidi v rokah in ljudi, ki na vogalih, pred trgovinami ter drugih obljudenih krajih prodajajo časopis Kralji ulice. Mimo njih gremo vsak dan. Včasih jim naklonimo kak kovanec, včasih pogledamo stran. A časopis, ki ga držijo v rokah, je veliko več kot zgolj kup papirja. Za njim namreč stoji skupnost, ki že dve desetletji dokazuje, da je tudi takrat, ko se znajdeš na robu, mogoče znova najti dostojanstvo, glas in oporo.

Kralji ulice niso le časopis. So dnevni center, terensko delo, nastanitvena podpora, sogovornik, ko se življenje zaplete, in most nazaj v družbo za tiste, za katere

Danes Kralji ulice ponujajo različno podporo od nujne pomoči do dolgoročnih rešitev, ki posameznika pripeljejo do izhoda iz brezdomstva, obenem pa v svoje delo nenehno vključujejo tudi aktivnosti na področju preventive. Njihovo delo obsega cestni časopis, dnevni center, terensko delo, osnovno zdravstveno oskrbo, individualizirano nastanitveno podporo po tako imenovanem pristopu Housing First, ki najprej zagotovi streho nad glavo, preprečevanje deložacij, skupnostno delo v soseskah neprofitnih stanovanj, podporo ranljivim družinam, vključevanje v zaposlitev ter številne izobraževalne, kulturne in športne dejavnosti. Pomemben del njihovega delovanja

naša sogovornica. Po izkušnjah v društvu pomoč doseže svoj namen šele takrat, ko človeku povrne občutek vrednosti, dostojanstva in nadzora nad njegovim lastnim življenjem.

V Ljubljani se z brezdomstvom ali stanovanjsko ranljivostjo sooča vedno več ljudi. Visoke najemnine, negotove zaposlitve in osebne krize lahko posameznika hitro potisnejo na rob. Kljub temu se v javnosti še vedno pojavlja prepričanje, da si je za takšno situacijo kriv vsak sam. Kralji ulice opozarjajo, da gre večinoma za preplet strukturnih in osebnih okoliščin ter da brez solidarnosti ni vključujočega, varnega mesta.

Pomembno vlogo pri tem ima tudi

Veliko več kot le časopis

se zdi, da so vsi drugi nanje že pozabili. So organizacija, ki se ni rodila v pisarni, temveč na ulici – iz pobude študentk socialne pedagogike, ki so želele preživeti 24 ur skupaj z brezdomnimi in razumeti, kaj v resnici potrebujejo. Prva številka časopisa je nastala kar tam, na ulici. Leta 2005 je sledila ustanovitev društva, leto kasneje pa odprtje prvega dnevnega centra za brezdomne osebe v Ljubljani.

»Vsi naši programi nastajajo iz potreb, ki jih zaznamo na terenu. Brezdomstvo ni enkratni dogodek, ampak proces, zato mora biti tudi pomoč celostna in dolgotrajna,« poudarja Hana Košan, predsednica društva.

sta tudi socialno podjetništvo v okviru posredovalnice rabljenih predmetov in projekt Nevidena Ljubljana – vodni ogledi mesta z vodniki z izkušnjo brezdomstva. Obenem se kot društvo aktivno vključujejo v mednarodne organizacije in mreže ter sodelujejo pri raziskovalnih projektih.

V središču vsega pa ni program, temveč odnos. Ljudje brez doma niso le prejemniki pomoči, ampak aktivni soustvarjalci rešitev. »Ljudi sprejememo s tistim, s čimer pridejo, skupaj z njimi načrtujemo pomoč, jih bodrimo in motiviramo. Oni so glavni načrtovalci pomoči, saj je le tako ta smiselna,« pravi

MOL, ki sofinancira programe društva in v okviru Javnega stanovanjskega sklada MOL sodeluje pri preprečevanju deložacij ter razvoju nastanitvene podpore. Prav takšna partnerstva omogočajo, da se brezdomstvo ne le blaži, temveč tudi preprečuje.

Ljubljancanom pa želijo poslati preprosto, a pomembno sporočilo: ljudje brez doma so del mesta. Včasih je že beseda, spoštljiv pogled ali nakup časopisa dovolj, da nekomu vrnemo občutek, da je viden in da na ljubljanskih ulicah ni sam.

Milan Končina je eden tistih obrazov, ki jih na ljubljanskih ulicah srečujemo skoraj vsak dan. Najpogosteje ga najdete na Čopovi ulici ali v bližnjem prehodu, kjer prodaja časopis Kralji ulice. Prav ti so mu po številnih življenjskih preizkušnjah in občutku, da življenje izgublja smisel, vrnili upanje in pomagali, da ima danes streho nad glavo.

Nam lahko zaupate, kdaj in kako ste se znašli na cesti?

Pred leti sem se zaradi zapletenih družinskih okoliščin odločil, da odidem v Avstralijo. Tam sem živel osem let in opravljal dobro plačano delo, a ko nisem mogel več podaljšati vizuma, sem se moral vrniti domov. V upanju, da me doma čaka vsaj streha nad glavo. Pa sem ugotovil, da je nekoč družinska gostilna z goljufijo pristala v tujih rokah. Znašel sem se na cesti in v hudi stiski. Priznam, da sem razmišljal tudi o tem, da bi končal svoje življenje, in sem zato pristal na psihiatriji.

A se je vaša zgodba, tudi zaradi Kraljev ulice, obrnila na bolje, drži?

Res je. S Kralji ulice sem se srečal kmalu po tem, ko so začeli izdajati časopis. Na začetku mi je bilo zelo nerodno. Nisem si predstavljal, da bi ga prodajal na ulici. Tako sem prvih nekaj mesecev časopis samo kupoval, naprej pa ga je prodajal moj prijatelj. No, kasneje sem se le opogumil in časopis prodajam še danes.

Kako so vam Kralji ulice pomagali v najbolj ključnih trenutkih?

Najprej so mi pomagali do strehe nad glavo. To je bilo ključno, saj brez tega ne moreš začeti urejati ničesar drugega. Ob tem so me sprejeli brez obsojanja in mi dali prostor, kamor sem lahko prišel in se pogovoril. Počasi sem dobil ritem, občutek, da nekaj veljam, in zavedanje, da nisem sam.

Kako danes poteka vaš običajni dan?

Te dni je večkrat zelo hladno, zato raje ostanem doma. Tudi zaradi psičke Molly, ki mi povsod dela družbo. Ko je vreme lepše, pa grem prodajat časopis in čas tako preživim med ljudmi, na ulici.

Kaj bi želeli, da mi, ki gremo vsak dan mimo vas, razumemo?

Da se lahko vsak hitro znajde v podobnem položaju in da takrat veliko pomeni, če te drugi opazijo – če se ne delajo, da te ni, ali te ne pogledajo z obsojanjem. Tudi če kdo ne more ali ne želi kupiti časopisa – že prijazen pozdrav je dovolj, da človeku vrne občutek dostojanstva.

Benjamin in sodelavka Kraljev ulice Nika

250

ljudi prodaja časopis Kralji ulice.

Več kot 1600

ljudi se je v letu 2024 vključilo v programe društva.

42

ljudi je zaposlenih v društvu, od teh 7 prek javnih del.

100

prostovoljcev dela v okviru društva, po večini gre za uporabnike društva.

Mladi upi urbanih športov

Rolkanje, rolanje, kotalkanje, vožnja s freestyle skirojem in BMX-kolesom že dolgo niso le ulična zabava za preganjanje dolgčasa, temveč resni športi, ki od sodelujočih zahtevajo fizično pripravljenost, zbranost, pogum in vztrajnost. Prav zato je tako pomembno, da se jih najmlajši učijo v varnem in strokovno vodenem okolju. Center urbanih športov Stožice je prvi pokrit javni prostor v Sloveniji, namenjen urbanim športom na kolesčkih. Najdete ga v parkirni hiši pod Stadionom Stožice, kjer je na voljo več kot 1055 kvadratnih metrov vozniških površin, namenjenih rekreaciji in organiziranim tečajem, predvsem za otroke in mladostnike.

Urbani športi otroke pogosto pritegnejo spontano – zaradi adrenalina, trikov, ustvarjalnosti in občutka svobode. Gre za tehnično zahtevne športe, pri katerih so pravilni začetki ključni za varnost in dolgoročno veselje do športa. »To so športne discipline, ki so se razvile iz samoučenja, a so z večjo priljubljenostjo postale strukturirane. Organizirani tečaji otrokom pokažejo najhitrejšo in predvsem najvarnejšo pot do osnov,« pojasnjujejo strokovnjaki Centra urbanih športov Stožice.

Inštruktorji iz centra otroke že na začetku seznaniijo z nevarnostmi nepravilnega pristopa, jih naučijo osnov gibanja, ustavljanja, zaviranja in pravilnega padanja ter jih postopoma uvajajo v razumevanje prostora, gibanja drugih uporabnikov in v pravila vedenja na poligonih. Takšen pristop zmanjšuje tveganje za poškodbe in hkrati preprečuje slabe prve izkušnje, zaradi katerih bi otrok šport hitro opustil. »Varnost je na prvem mestu. Na tečajih je obvezna vsa zaščitna oprema: čelada, kolenčniki, komolčniki in ščitniki za zapestja. Otroke postavljamo pred smiselne izzive, ki so jih sposobni opraviti, pri tem pa je v ospredju pot, ne cilj,« nam metodo dela razloži inštruktor Vid Florjanc, tudi sam izkušen rolgar. Njegov sodelavec Jan Horvat poudarja, da je bistvena prednost tečajev pred prosto rekreacijo v tem, da otrok dobi takojšnjo povratno informacijo in se hitreje uči spretnjšega izvajanja trikov. Vendar tečaji niso usmerjeni zgolj v učenje trikov. »Najmlajši se učijo potrpežljivosti, vztrajnosti, nadzora nad telesom in sprejemanja napak kot naravnega dela procesa. Ko otrok premaga strah in mu nekaj uspe, se to zelo močno pokaže v njegovi samozavesti in samopodobi, kar lahko pomaga tudi pri šolskem uspehu in odnosih,« dodajata inštruktorja.

Poleg trenerjev imajo pomembno vlogo tudi starši, ki se pogosto prvič srečajo s temi športi. Urša Lampe Vidmar iz Gorenjske center obiskuje enkrat tedensko v družbi sinov, mladih navdušencev nad rolkanjem in vožnjo s skirojem. Družina je iskala varen prostor, kjer bi lahko otroka trenirala tudi pozimi, ko so dnevi krajši, vadba na zunanjih poligonih pa precej nevarna. Njen enajstletnik Adam, ki se vozi s skirojem in izvaja trike, vrstnike navdušeno vabi: »Res je super! Veliko se da naučiti in preizkusiti, najbolj zabavni pa so triki.«

Bratec in sestra, osemletni Oskar in šestletna Ema, že od drugega leta obiskujeta poligone in rolgarske parke, pri tem ju spremlja in spodbuja oče Gregor Sedlar. Oskar se navdušuje nad skirojem in BMX-om, Ema nad skirojem. Oče Sedlar pa sporoča: »Če vaš otrok sanjari o trikih na kolesčkih ali pa preprosto potrebuje prostor, kjer se lahko sprosti in varno giblje, ga čim prej vpišite.« Oskar na vprašanje, kaj mu je pri urbanih športih najbolj všeč, hudomušno odgovarja: »Preizkusite in boste videli!«

Ta mesec se v Centru urbanih športov Stožice začenjajo novi začetni tečaji rolkanja in rolanja za deklice in dečke, stare med sedem in 10 let. Izkoristite akcijo Pripelji prijatelja, kjer za ceno enega trenirata dva, ali 20-odstotni popust za posameznike. Več informacij je na spletni strani sport-ljubljana.si/center-urbanih-sportov-stozice.

Na Janče po svež zrak

Samo slabe pol ure vožnje iz mestnega središča proti vzhodu imamo čudovito destinacijo, ki je dovolj blizu za spontan izlet, hkrati pa dovolj drugačna, da imamo občutek, kot da smo za nekaj ur pobegnili iz vsakdanjega ritma. Gre za najvišjo točko MOL, ki ni brez razloga dobila vzdevka ljubljanski Triglav. Pojdimo na Janče!

Razgled, ki se odpira z vrha, je zares osupljiv. Mesto se z višine zdi bolj mirno, prostor širši, zato tudi misli nekako lažje zadiha. Janče pa niso le razgledna točka. S približno 790 metri nadmorske višine so odlično izhodišče za prijeten izlet v vseh letnih časih in ob najrazličnejših priložnostih – za nedeljski pobeg v naravo, sobotno kosilo ali preprosto vandraanje brez načrta.

Spomladi navdušuje svežina prebujajoče se narave, poleti Janče vabijo z lahkotnimi sprehodi in zelenimi razgledi, jeseni pa postanejo prava romarska točka za vse, ki si želijo doživeti bogastvo pisanih barv in znamenite kstanjeve nedelje. Dobro znana je tudi Sadna cesta med Javorjem in Jančami. Na kmetijah ob njej vam bodo ponudili številne lokalne pridelke: od jesenskih jabolk in hrušk do orehov in gob, pa tudi kakšno opojno domačo pijačo lahko dobite pri njih. Ljubitelji poletnih sadežev pa si zapišite, da zgodaj poleti na Jančah prirejajo jagodne nedelje. Takrat je na vrhu še posebej živahno, saj je vse polno obiskovalcev, ki si želijo druženja, okušanja lokalnih dobrot in občutka prave domačnosti.

Za ljubitelje sprehodov in pohodništva so Janče hvaležna izbira. Poti so raznolike, primerne tako za družinske sprehode kot tudi za daljša pohajkovanja po okoliških grebenih. Držite se markiranih poti, ki vas bodo vodile po kolovozih in gozdnih stezah, in se

tu pa tam za trenutek ustavite. Zato, da si malce odpočijete, pa tudi zato, ker je razgled enostavno prelep, da bi šel človek kar mimo. Janče so že dolgo priljubljene tudi med kolesarji, saj vzpon velja za ravno pravnjji izziv.

Brez skrbi, ko premagate vzpetino, si boste dušo lahko privezali v Planinskem domu na Jančah, ki je edina planinska koča v MOL. V njej je prijetno in domače, takšna je tudi hrana iz njihovih loncev. Po kosilu si v miru privoščite čaj ali kavico, otroci pa se bodo razkropili po edinstvenem otroškem igrišču, kjer bodo lahko dali duška svoji domišljiji. Do planinske koče se lahko brez težav pripeljete z avtomobilom in tam tudi parkirate, pred načrtovanjem izleta pa na spletni strani Planinske zveze Slovenije **pzs.si** preverite delovni čas.

OB PRAVIH VREMENSKIH POGOJIH SO NA JANČAH ČUDOVITI SONČNI VZHODI IN ZAHODI.

Naj vam izdamo še eno skrivnost. Govori se, da so ob pravih vremenskih pogojih na Jančah čudoviti sončni vzhodi in zahodi, ki so še posebej magični, ko jih v dolini spremlja rahla meglica. To je torej odlična ideja za romantičen sprehod v dvoje. Če jih še niste videli, si naredite uslugo in jih čim prej dodajte na svoj seznam.

MERJAŠČEVA POT

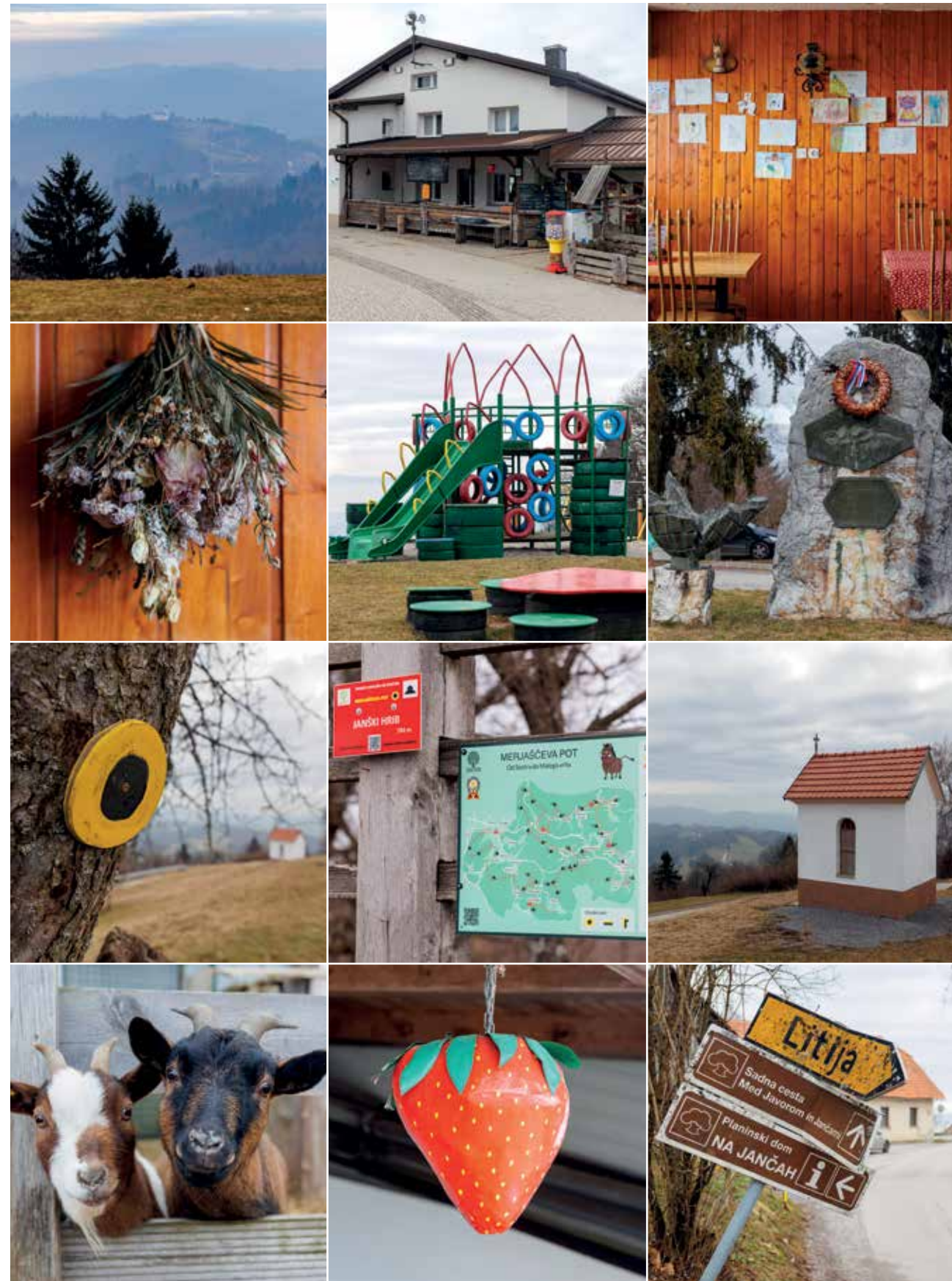
Tematsko pohodno pot po okolici Janč prepoznate po rumeno-črnih markacijah. Od vasi do vasi vodi po razgibanih gozdnih in kolovoznih poteh, s katerih se odpirajo čudoviti razgledi na okolico. Priporočamo jo vsem, ki želite Janče doživeti nekoliko bolj raziskovalno – stran od glavnih izletniških poti.

ČEZ DOLINO IN NAVKREBER

Če se na Janče odpravite z avtomobilom, je najlepša pot skozi dolino Besnice. Cesta se vije ob istoimenskem potoku in vas po dolini postopoma pripelje v bolj razgiban hribovit svet. Ta smer je krasna tudi zato, ker že sama vožnja deluje kot napovednik lepega izleta.

JANČE SO STARO NASELJE

Janče so poseljene že od prazgodovine, v pisnih virih pa so dokumentirane od leta 1581. Ime naj bi dobile v obdobju turških napadov, ko so tukaj potnike napadali janičarji, elitni pehotni vojaki turške vojske.

Nuša, 77 let

Bolj kot prvega neizkušenega poljuba pri 13 letih se spomnim nore zaljubljenosti nekaj let pred tem. Na igrišču v Novih Jaršah v bližini gostilne Pri stričku so se ob večerih zbirali fantje in se zabavali. Očaral me je Jaka Pucihar s svojo trobento. Prijateljica Francka je stanovala v hiši nasproti igrišča. Iz njene sobe sem svojemu muzikantu metala zaljubljena pisemca. A brez odziva. Še huje. Starejša brata sta me zatožila mami in dobila sem jih po riti. Ker to se pa za dekleta ne spodobi!

Sandra, 52 let

Pri 14 letih sem se prvič noro zaljubila, v leto starejšega fanta. Poljub se je zgodil pred blokom v Kosezah, kjer smo takrat živeli. Posebnih pričakovanj ni bilo, saj sem bila še mlada in glede na to, da je bil prvi, tudi brez primerljive izkušnje. Čeprav je od tega minilo že več kot 38 let, si ga bom zapomnila za vedno, še posebej zato, ker sem se s tem fantom kasneje tudi poročila.

Poljubi me za tisoč dolgih let

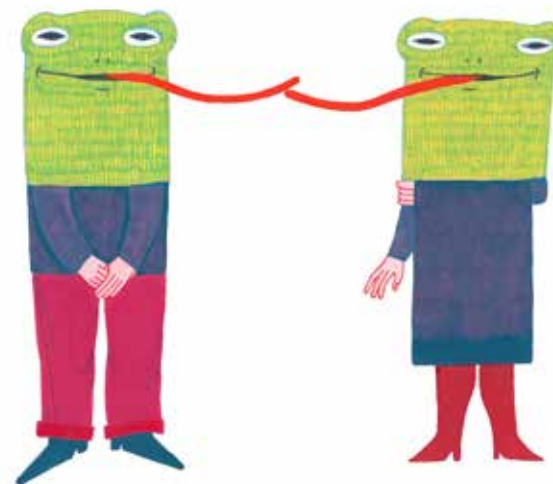
Prvi poljubi dolgo ostanejo z nami. Spomnimo se, kdaj so se zgodili, kako je v zraku dišalo po ljubezni, kako močno nam je srce bilo nekaj trenutkov pred tem, ko so se naše ustnice dotaknile drugih, in kje smo se srečali s tisto ali tistim, ki smo ga ljubili. Nekaj naših someščank in someščanov je svoje lepe spomine delilo z nami.

Tamara, 56 let

Prvi poljub sem doživela pri 14 letih, in sicer na klopici ob Ljubljani na Fužinah, kjer sem odrasčala. Poljubil me je sosed, moj prvi fant. A bolj kot slinast poljub z okusom po žvečilnem gumiju bazooka mi je v spominu ostala klopica, kjer sem poleg prve nerodne ljubezni spoznavala glasbene novosti, ki so jih na kasetarju vrteli fužinski rockerji. Kasneje sem tam doživela tudi najlepši poljub v življenju. Ja, moj prvi in najlepši poljub se nista zgodila sočasno, sta se pa na isti fužinski klopici, kjer še danes rada posedim in vedno znova podoživim preteklost.

Maks, 6 let

Ko sem bil še v vrtcu, sem bil zaročen s Tio. Ampak v Evo sem bil pa zaljubljen. In potem sem enkrat dal Evi lubčka. Ampak na lička, ker ni hotela drugam. Potem sem pa zdaj v šoli, v 1. a, pa nisem več zaročen, pa nisem več zaljubljen, pa tudi Eva ni več vame. Za Tio pa ne vem.

Gašper, 26 let

Moj prvi poljub se je zgodil poleti v senci pod Zmajskim mostom. V vrvežu mesta so nenadoma utihnili vsi zvoki, kot da bi se Ljubljana za hip umaknila sama vase, in bila sva sama – midva. Poljub ni bil dolg in filmski, bil je kratek in malo neroden. A ravno zato je bil dokončen. Ko sva se odmaknila, se je mesto vrnilo – koraki, glasovi, šum vode – ampak jaz sem vedel, da se je nekaj premaknilo: od takrat Ljubljana zame nikoli več ni bila samo mesto, ampak mesto prvega poljuba.

Tomaž, 55 let

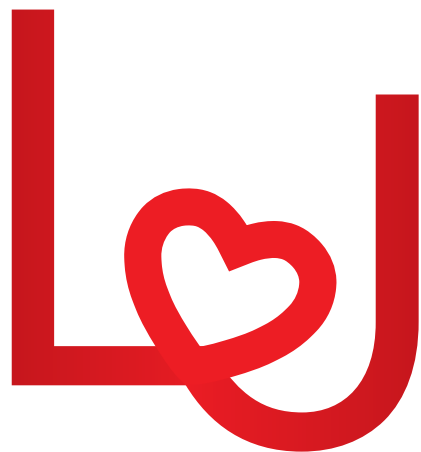
V drugi polovici 80. let smo imeli mladinci na obrobju Ljubljane na voljo kletne prostore krajevnega doma, kjer je vsak petek zvečer Matej vrtil glasbo – temu nismo rekli ne disko ne klub, ampak preprosto, da gremo plesat. Tam sem prvič v drugi luči, dobesedno in v prenesenem pomenu, videl prijateljico svoje nekdanje sošolke. Nekaj malega sva se že spogledovala, ampak oba sva bila še le prvi letnik srednje šole, komaj da sva se upala prijeti za roke. Do petka, 7. marca 1986. Dan pred dnevom žena. Prišla sva z večjo družbo, na vratih pa je moj sosed Grega dekletom delil rože, fantom pa pobiral vstopnino. Pogledal naju je in se zahehetal: »Kva j zdej, vidva, a bosta sam tkole, z nageljnom v rokah? Ziher si je ne upaš kušnt!« Kaj da ne, sem si mislil, pa tudi – hm, dober izgovor in še boljša priložnost! Obrnil sem se k njej, ji pritisnil sramežljiv cmok na usta in sva šla – najprej plesat, potem na prvi zmenek. Letos bova praznovala 30. obletnico poroke.

Zaljubljeno mesto vabi na zmenek

Ko se ljubljanska zima začne mehčati in dnevi počasi daljšati, mesto zadiha drugače. Takrat se odpre LUV fest, letos že četrti, ki povezuje ljubezen, umetnost in vandranje ter ponuja vsebine različnih žanrov za vse generacije.

Ljubezen ima v Ljubljani svoj festival. Vsa-ko leto med 8. februarjem, ko se spomnimo slovenskega pesnika ljubezni, in 12. marcem, ko se po ljudskem izročilu ženijo ptički, se razlije po trgih, parkih, ulicah in galerijah ter mesto ovije v mehko, toplo vzdušje. LUV fest, festival ljubezni, umetnosti in vandraja, ni zgolj niz dogodkov, je povabilo, da si upamo čutiti, se srečevati in mesto doživeti s srcem.

V času, ko naši prsti nenehno drsijo po zaslonih in dnevi minevajo v naglici, LUV fest vabi k upočasnitvi. K pogledu v oči. K pogovoru. K sprehodu brez posebnega cilja. Ljubljana takrat postane oder za srečevanja vseh vrst: prvih in ponovnih, naključnih in tistih dolgo pričakovanih.

Posebno vlogo imajo letos najmlajši. Projekt Cvetilke, v okviru katerega so osnovnošolci okrasili ulične svetilke v parku Zvezda, nam sporoča, da je ljubezen pogosto najlepša takrat, ko je preprosta in neobremenjena. Da jo znamo čutiti že zelo zgodaj in da je nikoli ne bi smeli pozabiti. Cvetiče svetilke se navezujejo na osrednjo svetlobno instalacijo festivala, Brstenje, intermedijske umetnice Nike Erjavec, ki je na Čufarjevo ulico pripeljala pomladno prebujanje narave, mesta in ljudi.

LUV fest z umetnostjo na prostem zavestno spreminja način, kako doživljamo mestni prostor. Ulica ni več le pot od točke A do točke B, temveč postane

prostor opazovanja, presenečenja in srečevanja. Svetlobne instalacije, razpršene po mestu, vabijo k postanku, pogovoru in skupnemu doživetju. Prav v tem je moč festivala – da umetnost približa vsakdanjemu življenju in jo ponudi mimoidočim, brez vstopnic.

Pomemben del festivalskega utripa letos soustvarjajo Mladi zmaji, mestna mreža mladinskih centrov, ki s svojimi dogodki spodbujajo neposredne, analogne stike. Z zmenki brez »swajpanja« in dogodki za samske želijo pokazati, da romantika v živo še ni rekla zadnje besede in da je pristno srečevanje brez filtrov in algoritmov še možno.

Vendar ljubezen, ki jo slavi LUV fest, ni omejena le na romantične odnose. Je tudi ljubezen do mesta, do umetnosti, do skupnosti in do drobnih vsakdanjih trenutkov. Je pozornost do drugega, odprtost za različnost in pripravljenost na sodelovanje. Prav zato festival nagovarja tako širok krog obiskovalcev in obiskovalcev ter ustvarja prostor, kjer se lahko vsak počuti dobrodošlega.

Festival je namenjen samskim, parom, družinam z otroki, starejšim, mladim,

skupnosti LGBTQ+, skratka vsem, ki si želijo lepih doživetij. Program je pisan in raznolik, od predstav, koncertov, uličnega gledališča, razstav in ustvarjalnih delavnic za vse generacije do romantičnih sprehodov ter priložnosti za nova srečanja in spoznavanja. Otroci bodo uživali na delavnici izdelovanja gregorčkov in ob otroški operi, pari pa se bodo lahko preizkusili na valentinovem turnirju v nostalgčnih računalniških igrah v Računalniškem muzeju na Celovški cesti 111. V Kinodvor na Kolodvorski 13 se vrača legendarni Kino Sloga, ki bo dan pred valentinovim postregel z izborom retro erotičnega filma. Pobrskajte po programu LUV festa in zagotovo boste našli

V ČASU, KO NAŠI PRSTI NENEHNO DRSIJO PO ZASLONIH IN DNEVI MINEVAJO V NAGLICI, LUV FEST VABI K UPOČASNITVI.

nekaj, kar bo nagovorilo prav vas.

Festival pa ni pomemben le zaradi vzdušja, temveč tudi zaradi vrednot,

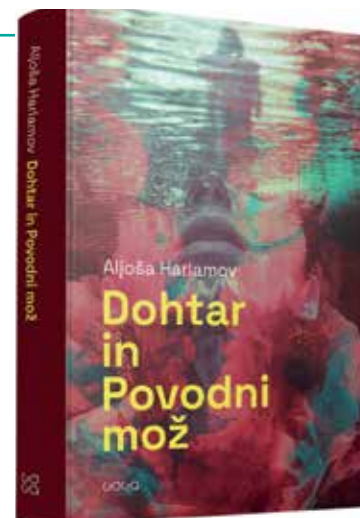
ki jih pooseblja. Z več kot 90 partnerji, od kulturnih ustanov, nevladnih organizacij, trgovcev, gostincev do rokodelcev in umetnikov, in močnim vključevanjem lokalne skupnosti je zgled sodelovanja, soustvarjanja in trajnostne usmerjenosti. Prav zato se je Ljubljana z njim uvrstila med finaliste prestižnih evropskih nagrad destinacija trajnostnega kulturnega turizma in osvojila tretje mesto v kategoriji storitve kulturnega turizma za vse, obiskovalce in prebivalce. To priznanje potrjuje, da je mogoče mesto razvijati trajnostno in vključujoče. Da kultura ni le vrsta dogodkov, temveč odnos. Da je vzdušje ljubezni – do bližnjih in vseh soljudi, sebe, umetnosti in mesta – treba vsakič znova soustvarjati. LUV fest je zato povabilo, da se sprehodimo po mestu, odkrijemo skrite koticke in znova uživamo v ljubezni.

Ljubezen je v zraku – pridite jo ujet v mesto. Obiščite LUV fest, festival ljubezni, umetnosti in vandraja, med 8. februarjem in 12. marcem. Več na visitljubljana.com.

ZIMSKE GLASBENE URICE

Bogat kulturni utrip v našem mestu tudi v hladnejših mesecih ohranja Festival Ljubljana, ki bo med 10. februarjem in 2. marcem na 9. Zimskem festivalu gostil izbrana domača in tuja glasbena imena. Na otvoritvenem večeru vas bodo z monumentalno dramsko simfonijo Romeo in Julija Hectorja Berlioz pod taktirko dirigenta Charlesa Dutoita navdušili Orkester Slovenske filharmonije, Državni zbor iz Kaunasa in Festivalski zbor Virtuozi, kot solisti pa bodo nastopili tenorist Cyrille Dubois, mezzosopranistka Julie Boulianne in basist Edwin Crossley-Mercer. Program festivala, ki bo trajal vse do slavnostnega zaključka z recitalom pianista Grigorija Sokolova, si oglejte na spletni strani ljubljanafestival.si, kjer lahko kupite tudi vstopnice za posamezne prireditve, kot enega njegovih vrhuncev pa naj omenimo še Mednarodno tekmovanje Klavir 2026, na katerem se bo preizkusilo 30 tekmovalcev iz 19 držav. Žiriji, ki bo izbrala najboljšo ali najboljšega med njimi, bo predsedovala priznana pianistka in častna meščanka mesta Ljubljana Dubravka Tomšič Srebotnjak.

France Prešeren išče morilca

Med pijanskim vandranjem po Trnovskem predmestju France Prešeren sledi prividu in pade v Ljubljano. Ko ga potegnejo iz vode, za roko drži žensko truplo. Kot glavni osumljenec je prisiljen poiskati storilca in sebe oprati krivde. Tako se začne napet kriminalni roman Dohtar in Povodni mož, v katerem vas bo Aljoša Harlamov s sočno zgodbo popeljal v prvo polovico 19. stoletja, ko je v našem mestu brobtala prebujajoča se nacionalna zavest. Osebe, ki ste jih spoznavali v šolskih klopih, bodo pred vašimi očmi oživele z vsemi svojimi posebnostmi, zamolčanimi v učbenikih. Klatili se boste po ljubljanskih beznicah, prisluškovali pogovorom Matije Čopa, Andreja Smoleta, Matevža Langusa in Mihe Kastelica, prisostvovali prostozidarskim obredom, spremljali nastajanje Krsta pri Savici in na koncu osupnili nad razkrito skrivnostjo. Učna ura slovenščine že dolgo ni bila tako zanimiva. Knjigo, ki je izšla pri založbi Goga, boste našli v vseh dobro založenih knjigarnah in knjižnicah.

GLEJ, TERRORIST!

Po dveh letih raziskav in javnih pogovorih z različnimi strokovnjaki si na odru Gledališča Glej na Gregorčičevi ulici 3 lahko ogledate predstavo Manifest, ki je nastala v sodelovanju s Slovenskim mladinskim gledališčem. Navdihnili jo je besedilo, objavljeno leta 1995 v ameriškem časniku The Washington Post. Napisal ga je Ted Kaczynski, ki ga je Amerika spoznala kot terorista s psevdonimom Unabomber. Manifest je nenavadno aktualen še danes, saj v njem razglablja o nebrzdanem napredku tehnologije in posledicah, ki jih pušča v človeški družbi. Predstavo, v kateri nastopata Željko Hrs in Vito Weis, sta zasnovala režiserka Tatjana Peršuh ter scenarist in dramaturg Boštjan Narat. Vstopnice za ogled lahko kupite na spletni strani glej.si, kjer je objavljen tudi spored.

Sedemdesetletni mladinci

Sprehod po parku Tivoli izkoristite še za ogled razstave na Jakopičevem sprehajališču, s katero Slovensko mladinsko gledališče obeležuje 70 let. To ni le vpogled v arhiv tega edinstvenega kolektiva, ki že ves čas svojega delovanja premika meje umetniškega ustvarjanja in pretresa temelje vsega, kar kot družba jemljemo za samoumevno. Razstava s prepletom legendarnih podob, znamenitih sloganov in sodobnih interpretacij osvetljuje sedem desetletij drznih uprizoritev, umetnic in umetnikov ter idej, ki so sooblikovale našo kulturno zavest. Ob razstavi, ki bo na ogled do 27. marca, poteka tudi cikel pogovorov Mladinsko_Dialog s sodelavkami in sodelavci gledališča iz različnih obdobj njegovga delovanja. Njihov spored najdete na spletni strani mladinsko.com.

Matineja za mlade po srcu

Priznajte si, leta se vam že malce poznajo. Saj bi šli kdaj s prijatelji ven, ampak kaj, ko vas ob 21. uri zanima samo še topla postelja. Za vse, ki ustrezamo temu opisu, v Orto baru na Grablovčevi ulici 1 vsak petek ob 16. uri odprejo vrata legendarne dvorane v prvem nadstropju, DJ-ji pa na gramofon položijo plošče z uspešnicami iz 70., 80. in 90. let prejšnjega stoletja. Pridite pogledat in se zavrtet po službi, morda pa srečate prijatelje iz mladosti. Tudi v postelji boste takrat kot običajno, saj se popoldanski klub Danica zapre že ob 20. uri.

Veselimo se zvončkov

Prve znanilce pomladi boste lahko v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani na Ižanski cesti 15 občudovali med 27. februarjem in 1. marcem, ko bo tam potekal 11. Festival zvončkov. Za voden ogled Zgodnja pomlad v Botaničnem vrtu, raziskovanje tropskega vrta in delavnice boste odšteli simbolno vstopnino, prost vstop pa bo na prodajno razstavo, predavanja in predstavitev zbirke varietet navadnega malega zvončka. Tudi otroci, zamaskirani v zvončke, se bodo lahko brezplačno udeležili katerekoli delavnice, ker te majhne cvetlice vsem prinašajo veselje.

V ČETRTHNIH SKUPNOSTIH SE DOGAJA. PRIDRUŽITE SE!

BEŽIGRAD

Svet na dlani

Mladi zmaji Bežigrad vabijo na »GeoGuessr turnir«, na katerem bodo mladi, stari 15 let ali več, lahko preizkusili svoje sledilne veščine in se podali po svetu iz udobja kavča. Prigrizki zagotavljeni. Več informacij imata Veronika (051/659 025) in Jernej (051/659 029).

6. in 20. februarja med 17. in 19. ure
Mladi zmaji Bežigrad – Vojkova 73

CENTER

Čaj ob petih - tedenska srečanja, druženja in pogovori

Humanitarno društvo Nikoli sam vabi na družabna srečanja, ustvarjanje in igranje družabnih iger, ob lepem vremenu pa tudi na sprehode v naravo v bližnji okolici za vse generacije.

Vsak prvi in zadnji tork v mesecu od 15. do 20. ure
Štefanova 11, mala sejna soba

DRAVLJE

Kundalini joga

Kundalini joga prinaša znanje, ki nam pomaga biti usklajen s svojimi energijami in nas uči, kako jih prepoznati in uporabiti v vsaki situaciji, da dosežemo mir in ravnovesje. Za več informacij pišite na stankamlakar@gmail.com ali pokličite 030/996 127.

Torki od 17.15 do 18.45, srede od 8.15 do 9.45, četrčki od 17.15 do 18.45
Sedež ČS Dravlje, Dravelska 44

JARŠE

Meritve vrednosti v krvi

Krajevna organizacija RK Nove Jarše vabi na meritve krvnega tlaka, sladkorja, holesterola in kisika v krvi.
Vsak drugi ponedeljek v mesecu od 16. do 18. ure
Sedež ČS Jarše, Kvedrova 32

MOSTE

Dogodek za krepitev skupnosti

Vsi zainteresirani prostovoljci in prostovoljke vabljeni na srečanje po načelih skupnostne kavarne, ki omogoča, da se vsakdo vključi v proces povezovanja, iskanja idej in aktivnosti, ki prispevajo h krepitvi skupnosti ljudi in solidarnosti (od zamisli in besed do dejanj).

12. februarja od 17. ure do 19.30
Prostori ČS Moste, Preglov trg 15, velika dvorana

POLJE

Velika pustna povorka

Vabljeni na veliko pustno povorko, ki bo potekala od parkirišča vrtca Pedenjped do Centra Zalog, kjer bodo otroci lahko rajali in se posladkali s krofi.

17. februarja ob 16.30
Od Cerutove 5 do Zaloške 267

POSAVJE

Pogovorna skupina za samopomoč za starejše

Medgeneracijsko društvo Tromostovje vabi na srečanja skupine za samopomoč za starejše od 65 let, kjer potekajo različne aktivnosti, usmerjene v krepitev prijateljstva in medsebojne pomoči ter prenos izkušenj in znanja. Srečanja vodi prostovoljka Teja, zaželena je predhodna prijava na številko 070/807 453.

Vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu od 16. do 18. ure
Bratovševa ploščad 30, dvorana

ROŽNIK

Pogovorna skupina za samopomoč za starejše Rožnik

Medgeneracijsko društvo Tromostovje vabi na srečanja skupine za samopomoč za starejše od 65 let, ki so namenjena krepitvi prijateljstva, medsebojni pomoči ter prenosu izkušenj in znanja. Srečanja vodita prostovoljki Darinka in Ljuba, zaželena je predhodna prijava na telefonsko številko: 031/679 222 (Darinka).

Vsak prvi in tretji tork v mesecu od 16.30 do 18. ure
Dvorana ČS Rožnik, Viška cesta 38

ŠENTVID

Pravljice za smeh in srh

Boštjan Gorenc – Pižama rad piše zabavne zgodbe, zelo rad pa pripoveduje tudi slovenske ljudske pravljice, ki jih začini s svojim humorjem. Vsakič iz pripovedovalske malhe potegne kakšno novo, zagotovo pa se na sporedu znajde tista o rusici in grdini. Ob pravljicah boste vriskali od smeha in drhteli od strahu. Opozorilo: nekoč je bilo tako strašno, da so se med predstavo polulali trije starši!

11. februarja ob 18. uri
Ljudski dom Šentvid, Prušnikova 99

ŠMARNI GORA

Otroško pustno rajanje

Turistično društvo Šmarna gora - Tacen vabi otroke na pustovanje v Dom gasilcev in krajanov.

16. februarja med 17. uro in 18.30
Dom gasilcev in krajanov v Tacnu, Pločanska ulica 8

TRNOVO

Prireditve ob dnevu žena

Društvo upokojencev Trnovo in Četrtna skupnost Trnovo vabita na kulturno prireditve v počastitev dneva žena, na kateri bodo nastopili učenci Osnovne šole Trnovo in Glasbene šole Vič - Rudnik, člani pevskega zbora Društva upokojencev Trnovo in pesnica ter povezovalka prireditve Nada Mihelčič.

5. marca ob 16. uri
Osnovna šola Trnovo, Karunova 14a

Novice, različne informacije in tudi mesečni napovednik vseh dogodkov v četrtnih skupnostih na območju MOL so na voljo na spletni strani ljubljana.si/si/mestna-obcina/cetrtn-skupnosti.

Vsi navedeni dogodki so brezplačni.

Zbirka slovenske ustvarjalnosti

V Gradu Fužine, mimo katerega urno šumi Ljubljana, domuje MAO oziroma Muzej za arhitekturo in oblikovanje. Tako kot drevesa, ki jih na arhitekturnih načrtih pogosto spregledamo, je tudi oblikovanje vseprisotno, a pogosto neopaženo. To je tema aktualne razstave Je narava moderna?, ki si jo lahko ogledate v muzeju.

Muzej. Ne vem, kakšne asociacije ta beseda vzbuja vam, a jaz niti pomislim ne na arhitekturo, oblikovanje ali fotografijo – področja, ki bi jih vsak dan zajemala z veliko žlico. Nič kaj pravadninska niso – niti oddaljena, na kar me spomni direktorica MAO Maja Vardjan. »Ta vaš plašč, na primer,« reče in pokaže nanj, »vse to je nekdo oblikoval, čeprav na to ne pomislimo. Tudi to mizo.« Sediva v muzejski kavarni za mizo iz lesene kvadratne plošče in temnega kovinskega podnožja.

MAO je skrbnik in promotor najboljše zbirke slovenske arhitekturne in oblikovalske dediščine 20. in 21. stoletja. Samo njegova zbirka z digitaliziranimi deli obsega več kot 80.000 muzealij. Z njo dopolnjujejo ustaljen zgodovinski kanon in preusmerja pogled k avtorjem z manjšimi opusi, a

prelomnimi projekti. Tudi nekaterimi mejnimi, ki jadrjo med različnimi področji delovanja. »Kot sem sama v mladosti zadržala iz novinarstva varhitekturo,« mi zau-pa sogovornica.

Skozi vhodni portal tega gradu je mednarodno priznana kustosinja za arhitekturo in oblikovanje ter raziskovalka kot zaposlena prvič vstopila pred 13 leti. Hoditi v službo v enega izmed najstarejših muzejev arhitekture in oblikovanja v Evropi, ustanovljenega leta 1972 kot Arhitekturni muzej Ljubljana, je čisto veselje. »Ko sem se prvič peljala sem, sem imela občutek, da grem daleč stran iz centra mesta, kjer sem prej vedno delala, v teh letih pa sem to lokacijo izjemno vzljubila – pot do sem je čas za pripravo, pot domov pa za refleksijo.« V MAO sicer najpogosteje zahajajo strokovnjaki, študentje in ljubitelji obeh področji – vrata so široko odprta vsem.

MAO je namreč hibrid dveh formatov. Maja Vardjan ga opiše kot muzej, ki raziskuje preteklost za sedanjost in prihodnost, medtem ko z razvojem novih projektov protipira različne možne prihodnosti. Česa pa se najbolj veseli v njegovi bližnji prihodnosti? Odprtja knjižnice materialov v kmalu neobnovljenem delu gradu, ki je njej najljubši, pa tudi 29. bienala oblikovanja. Osvetlil bo nevidno znanje, ki se skriva v znanosti in

gospodarstvu – zlasti industrijski proizvodnji – in ga povezal z oblikovanjem.

Bienale nastaja v sodelovanju s Centrom za kreativnost, ki deluje v okviru MAO, med EU-projekti pa izpostavlja še dva, MED-4REGEN in Bauhalps. »Prvi nas opomni, da je muzej lahko vse okrog nas, celotno lokalno okolje.« Kot primer navede načrte za Pot spominov in tovarstva arhitekta Vlasta Kopača, ki jih hranijo v muzeju, v realizirani obliki pa obstajajo le nekaj metrov stran kot pomemben del Fužin. »Fužine so odlični primer kakovostne bivanjske soseske.« O tem priča tudi njihov projekt Muzej v skupnosti, ki povezuje tamkajšnje prebivalce. Kam pa sicer še rada zaide v našem mestu? Najboljše se počuti v muzejih in galerijah – ne le zaradi stavb, ampak njihovih vsebin.

V Muzeju arhitekture in oblikovanja MAO na Rusjanovem trgu 7 si do konca februarja lahko ogledate CARINA: Modni kos Petra Movrina iz kolekcije Franz Madonna, do novembra pa razstavo Je narava moderna? z izvrstnim spremljevalnim programom, ki je objavljen na spletni strani mao.si.

**Zavežimo
jezik**

**diskrimi-
naciji.**

**Ko jo opaziš,
ne bodi tiho!**

Mestna občina
Ljubljana

